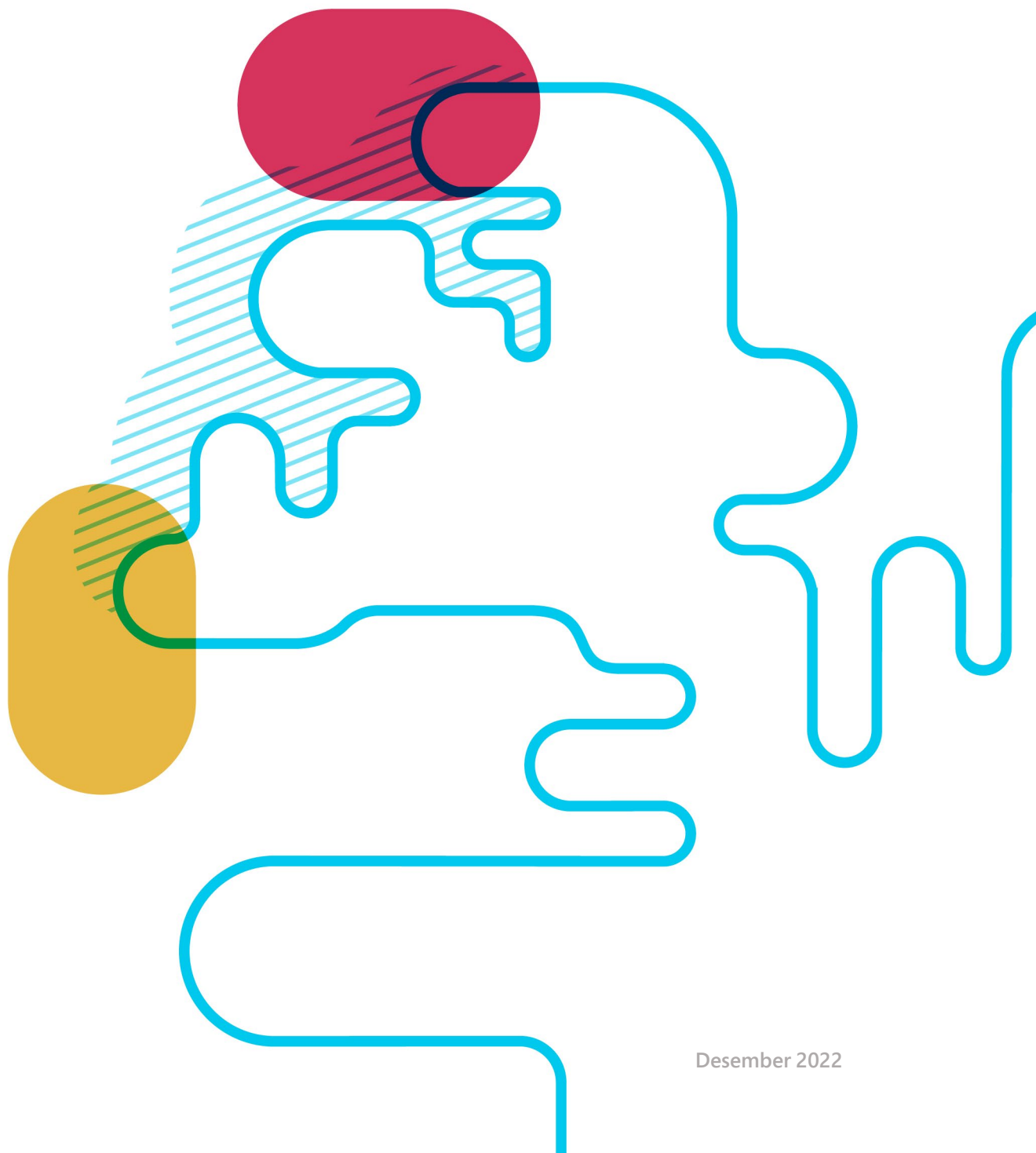

Umhverfismatsskýrsla

Umhverfismat tillögu svæðisráðs að
strandsvæðisskipulagi Vestfjarða

Vestfirðir
STRANDSVÆÐIS-
SKIPULAG

Desember 2022

Unnið af:

VSÓ Ráðgjöf
Borgartúni 20, 105 Reykjavík

www.vso.is

Unnið fyrir: Skipulagsstofnun og Svæðisráð um gerð strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum.

Efnisyfirlit

1. Inngangur.....	4
2. Aðferðafræði.....	4
3. Umhverfismat tillögu að strandsvæðaskipulagi.....	9
Viðauki 1: Sviðsmyndagreining	22
Viðauki 2: Valkostagreining.....	25

1. Inngangur

Við mótun strandsvæðisskipulags er umhverfismati beitt til að tryggja að skipulagið stuðli að sjálfbærri þróun og dragi úr neikvæðum áhrifum þess á umhverfið. Umhverfismat var unnið samhliða vinnu við gerð strandsvæðaskipulags Vestfjarða og var þrískipt. Þannig eru niðurstöður umhverfismats fléttaðar inn í vinnu við mótun strandsvæðaskipulagsins. Umhverfismatið samkvæmt lögum nr. 111/2021.

SVIÐSMYNDAGREINING	Sviðsmyndir voru settar fram snemma í ferlinu til að meta áhrif ákveðinna atvinnugreina á svæðinu. Áhrif sviðmynda voru metin með hliðsjón af umhverfisviðmiðum. Ekki var valin tiltekin sviðsmynd heldur unnið með þætti sem fram komu í umræðum og niðurstöðum.
VALKOSTAGREINING	Valkostir á tilteknum svæðum voru bornir saman og metið hvernig þeir hafa áhrif á umhverfisþætti. Umhverfismatið var innlegg í ákvörðun um afmörkun nýtingarsvæða.
STEFNUSKJAL OG SKIPULAGSÁKVÆÐI	Umhverfismat stefnuskjals og skipulagsákvæða var unnið samhliða vinnu við lokadrög að strandsvæðaskipulagi.

2. Aðferðafræði

Í umhverfismati tillögu að strandsvæðisskipulagi Vestfjarða hafa verið skilgreind umhverfisviðmið sem byggja á markmiðum laga og stefnu stjórnvalda um nýtingu og vernd á haf- og strandsvæðum, ásamt Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Umhverfisviðmiðin eru sett fram undir átta umhverfisþáttum út frá því hvað helst er talið verða fyrir áhrifum af stefnu strandsvæðisskipulags. Þeir eru auðlindir, atvinna, innviðir, heilbrigði og öryggi, menningarminjar, strandsjór, umhverfi og náttúra og loftslag. Umhverfisviðmiðin lýsa æskilegri þróun eða árangri með tilliti til sjálfbærni, nýtingar auðlinda og verndar náttúru- og menningarminja. Í umhverfismatinu er lagt mat á það hvort strandsvæðisskipulagið styður eða gengur gegn þeirri stefnu sem umhverfisviðmiðin fela í sér.

Umhverfismatið er unnið samkvæmt skipulagslýsingu sem birt var í maí 2020. Eftirfarandi breytingar eru gerðar:

- Umhverfisþáttur auðlindir í skipulagslýsingu skiptist í tvo þætti; auðlindir og atvinna
- Heimsmarkmið 6 og 14 bætast við umhverfisþátt auðlindir
- Umhverfisvísir „ástand strandsjávar“ er felldur út í umhverfisþætti Heilbrigði og öryggi.
- Í dálk „Umhverfisviðmið“ er bætt við tilvísunum í lög og stefnumótandi skjöl sem unnið var með í umhverfismati.

UMHVERFISVIÐMIÐ OG -VÍSAR

Tafla 2.1 Umhverfispáttir, umhverfisviðmið og umhverfisvísar

Umhverfispáttur	Umhverfisviðmið	Umhverfisvísar
Auðlindir	Sjálfbær og fjölbreytt nýting auðlinda strandsvæða sem byggir á vistkerfisnálgun. - <i>Lög um skipulag haf-og strandsvæða</i> - <i>Landsskipulagsstefna 2015-2026</i> - <i>Stefnumótandi byggðáætlun 2018-2024</i> - <i>Orkustefna 2050</i>	Eldi og ræktun Efnistaka og haugsetning Hlunnindanýting Ferðaþjónusta Orkuvinnsla
Atvinna	Viðvarandi sjálfbær hagvöxtur og arðbær og mannsæmandi atvinnutækifæri. Áhersla á staðbundna menningu og framleiðsluvörur. - <i>Lög um skipulag haf-og strandsvæða</i> - <i>Landsskipulagsstefna 2015-2026</i> - <i>Stefnumótandi byggðáætlun 2018-2024</i> - <i>Sóknaráætlun Vestfjarða</i>	Efnahags- og atvinnuþróun Íbúaþróun
Innviðir	Traustir innviðir, samgöngur og fjarskipti og tryggt aðgengi að orku. - <i>Landsskipulagsstefna 2015-2026</i> - <i>Samgönguáætlun 2019-2033,</i> - <i>Stefna í fjarskiptum 2019-2033</i> - <i>Orkustefna 2050</i>	Umferð og samgöngur Hafnir Fjarskipti Flutningskerfi raforku Orka
Heilbrigði og öryggi	Heilnæmt umhverfi og góð tækifæri til útivistar. Viðnámsþróttur samfélagsins gagnvart náttúruvá. - <i>Landsskipulagsstefnu 2015-2026</i> - <i>Lög um náttúruvernd</i> - <i>Lög um skipulag haf-og strandsvæða</i> - <i>Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir</i> - <i>Lög um varnir gegn mengun hafs og stranda</i> - <i>Lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum</i> - <i>Sóknaráætlun Vestfjarða</i>	Útivist og afþreying Fráveita Loftgæði Haf- og lagnaðarís Náttúruvá
Menningarminjar	Varðveisla minja um búsetu og athafnir á svæðinu. - <i>Lög um menningarminjar</i>	Friðaðar og friðlýstar fornleifar Skipsflök á hafsbotni
Strandsjór	Verndun vatns sem felst m.a. í góðu vistfræðilegu og efnafræðilegu ástandi strandsjávar og endurheimt vistkerfa strandsjávar. - <i>Lög um stjórn vatnamála</i>	Vatnsvernd og staða strandsjávarhlota Fráveita Mengandi starfsemi Efnistaka og haugsetning
Umhverfi og náttúra	Verndun náttúru svæðisins sem felst m.a. í að viðhalda fjölbreytni villtra dýrastofna, mikilvægum búsvæðum, líffræðilegum fjölbreytileika og fjölbreytni landslags og jarðmyndana. - <i>Lög um náttúruvernd</i> - <i>Lög um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum</i>	Vistgerðir, mikilvæg fuglasvæði, selalátur og búsvæðis dýra sem njóta verndar Verndarsvæði og hverfisvernd

Loftslagsbreytingar

Samdráttur í losun gróðurhúsalofttegunda frá starfsemi og tekið tillit til áhrifa loftslagsbreytinga á umhverfi og samfélag.

- *Ríkisstjórnarsáttmáli*
- *Lög um loftslagsmál*
- *Lög um skipulag haf-og strandsvæða*
- *Stefna stjórnvalda um aðlögun að loftlagsbreytingum*
- *Aðgerðaráætlun stjórnvalda í loftslagsmálum*

Hækkun sjávarborðs
Breytingar á ástandi sjávar
Losun gróðurhúsalofttegunda
Ofanflóðahætta

VÆGISEINKUNNIR

Í umhverfismati strandsvæðisskipulags Vestfjarða eru notaðar fjórar vægiseinkunnir við mat á umhverfisáhrifum.

Jákvæð áhrif

ef markmið í strandsvæðisskipulagi styður viðkomandi umhverfisviðmið.

Óveruleg áhrif

ef markmið í strandsvæðisskipulagi hefur engin eða lítil áhrif á viðkomandi umhverfisviðmið.

Neikvæð áhrif

ef markmið í strandsvæðisskipulagi vinnur gegn eða gengur þvert á viðkomandi umhverfisviðmið.

Óviss áhrif

ef óvíst er eða háð útfærslu hvort markmið í strandsvæðisskipulagi styður eða vinnur gegn viðkomandi umhverfisviðmiði.

VINNSLA OG FRAMSETNING UMHVERFISMATS

Sviðsmyndir

Í vinnu við gerð strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum voru settar fram þrjár sviðsmyndir sem fela í sér lýsingu á svæðunum í framtíðinni, en eru hvorki spá né áætlun um hvernig nýting og vernd svæðanna þróast til framtíðar. Sviðmyndunum var ætlað að vera grundvöllur fyrir umræðu í svæðisráðum um mótun stefnu strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum og gefa kost á að greina og ræða áhrif ólíkra ákvarðana um nýtingu svæðisins á framtíðarþróun þess. Hver sviðsmynd gengur út frá því að tiltekin tegund atvinnugreina eða drifkrafta hafi ráðandi áhrif á þróun nýtingar og verndar svæðanna.

Lagt var mat á samfélagsleg, efnahagsleg og umhverfisleg áhrif sviðsmynda til þess að greina og ræða áhrif ólíkra ákvarðana um nýtingu svæðanna á framtíðarþróun þeirra. Mat á áhrifum hvernar sviðsmyndar var fyrsti áfangi umhverfismats svæðisskipulagsvinnunnar og var nýtt við áframhaldandi vinnu við útfærslu tillögunnar. Með umræðu um möguleg áhrif ólíkra drifkrafta í upphafi vinnunnar var umhverfismat strandsvæðisskipulags samþætt og tvinnuð inn í vinnu við mótun skipulagsins.

Sviðsmyndirnar þrjár eru eftirfarandi og nánari lýsing á þeim er á viðauka.

Sporðaköst um allan fjörð, þar sem sjókvíaelði og orkuvinnsla á hafi eru í forgrunni.

Lífið er saltfiskur, þar sem sjávarútvegur, efnistaka og aðrar nytjar eru í forgrunni.

Ströndin handan við heiminn, þar sem náttúruvernd og náttúrutengd ferðaþjónusta eru ráðandi.

Helstu viðfangsefni strandsvæðisskipulags voru skoðuð í samhengi við hverja af sviðsmyndunum þremur. Viðfangsefnin eru samgöngur á sjó, ferðaþjónusta, orkuvinnsla, fiskeldi, veiðar, önnur nýting, náttúruvernd og atvinna.

Rauði þráðurinn í greiningu sviðsmynda er að samfélag og byggð eru kjarninn sem allt hverfist um. Í grunninn er mikilvægast að viðhalda byggð og til að samfélagið geti blómstað þarf atvinnusköpun. Ef áhersla er á afmarkaða drifkrafta og eina atvinnugrein þá er hættu á að gengið verði á náttúruleg gæði og tækifæri tapast á öðrum sviðum. Fjölbreytni er lykill að árangri og hagsæld samfélagsins. Jafnvægi þarf að vera á milli nýtingar auðlinda og verndar náttúru, þannig að ekki sé gengið á þolmörk svæða eða gæði sjávar. Viðhald hefðbundinna atvinnugreina byggir á sögu og menningu samfélagsins. Nýjar atvinnugreinar geta rennt styrkari stöðum undir samfélagið, aukið fjölbreytnina og stuðlað að jafnara framboði af störfum allt árið. Svigrúm þarf að vera fyrir nýsköpun og aðlögun að breyttum aðstæðum, bæði samfélagslegum aðstæðum og náttúrulegum breytingum sem vænta má m.a. vegna loftslagsbreytinga. Þannig er viðnámsþróttur samfélagsins styrktur.

Valkostagreining

Tilgangur valkostagreiningar er að bera saman mismunandi möguleika á nýtingu og vernd á hverju svæði, hvaða styrkleikar og áskoranir eru til staðar á svæðinu. Valkostum um mismunandi útfærslu nýtingar og verndar er stillt upp þar sem raunhæfar forsendur eru fyrir mismunandi útfærslu með tilliti til núverandi nýtingar og verndarhagsmuna sem eru til staðar á afmörkuðum svæðum. Lagt er mat á áhrif valkostanna sem er nýtt við útfærslu á tillögu strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum með það að markmiði að styðja sem best við þau markmið sem sett eru fram í skipulaginu. Valkostir eru bornir saman við sömu umhverfisþætti og eru til grundvallar umhverfismati á tillögu að strandsvæðisskipulagi Vestfjarða.

Tveir til þrjú valkostir voru til skoðunar á hverju svæði fyrir sig. Í valkostum felast m.a. mismunandi útfærsla á svæðum til staðbundinnar nýtingar, svæðum sem ætluð eru til verndar umhverfis og náttúru svæðisins og útfærslu á svæðum til siglinga. Í viðauka er fjallað um greiningu valkosta og gerð er grein fyrir niðurstöðum á mati þeirra.

3. Umhverfismat tillögu að strandsvæðaskipulagi

Metin hafa verið umhverfisáhrif tillögu að strandsvæðaskipulagi Vestfjarða á umhverfisþætti með hliðsjón af umhverfisviðmiðum og -vísum sem settir eru fram í töflu 2.1.

Samantekt á áhrifum tillögu að strandsvæðaskipulagi er í töflu 3.1. Nánari umfjöllun um hvern umhverfisþátt er í köflunum hér á eftir.

Tafla 3.1 Samantekt á áhrifum tillögu að Strandsvæðisskipulagi Vestfjarða

Umhverfisþættir	Helstu umhverfisáhrif	Vægisæinkunn
Auðlindir	Í skipulaginu er gert ráð fyrir aukinni staðbundinni nýtingu á afmörkuðum svæðum sem veldur álagi á auðlindir. Nýtingin verði í samræmi við útgefin leyfi. Vægisæinkunn óveruleg áhrif, tekur mið af því að ákvarðanir um nýtingu byggja á vistkerfisnálgun. Leyfisveitingar til fiskeldis byggja á burðarþolsmati Hafrannsóknarstofnunar, taka tillit til verndarsvæða, lífríkis og annarra takmarkana sem fyrir eru. Skipulagstillagan er í samræmi við umhverfisviðmið með því að nýta auðlindir á sjálfbærnan og fjölbreyttan hátt með vistkerfisnálgun. Gæta þarf að samlegðaráhrifum og hugsanlegum árekstrum milli nýtingarflokka, sérstaklega þar sem þeir liggja þétt saman. Einnig þarf að huga að samlegðaráhrifum við starfsemi á landi.	Óveruleg áhrif
Atvinna	Tillagan styður við núverandi atvinnustarfsemi á svæðinu og veitir rými fyrir nýsköpun og þróun. Skipulagsákvæði nýtingaflokka eru þess eðlis að sveigjanleiki er gefinn varðandi aðra nýtingu, þó tiltekinn nýtingaflokkur hafi forgang. Skipulagstillagan er í samræmi við umhverfisviðmið með því að stuðla að efnahags- og atvinnuþróun og fjölbreyttum atvinnutækifærum. Stefna skipulags gefur sveigjanleika og tækifæri til að þróa og aðlaga samfélagið að breyttum aðstæðum og styður þannig einnig við viðnámsþrótt samfélagsins. Einnig er stutt við framleiðslu á staðbundnum framleiðsluvörum með því að afmarka nýtingasvæði. Tillagan fylgir eftir þeim grundvallaráherslum um að styðja við atvinnusköpun og skapa þannig nýjan viðnámsþrótt til að viðhalda byggð.	Jákvæð áhrif
Innviðir	Tillagan afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og tryggir þannig öruggar siglingaleiðir að höfnum en útilokar ekki siglingar utan þeirra og er í samræmi við umhverfisviðmið með því að festa í sessi svæði fyrir mikilvæga innviði á svæðinu. Afmörkun lagnaleiða fyrir raf- og fjarskiptastrengi stuðlar að afhendingaröryggi rafmagns og öryggi fjarskipta í landshlutanum. Reitir í kringum vegi þar sem þeir þvera firði og víkur er afmarkaðir og tryggir þannig að starfsemi á strandsvæðum hafi ekki neikvæð áhrif á þá. Önnur nýting er að einhverju leyti heimil yfir strengjum, en gæta þarf að mannvirkjum og starfsemi sem krefst botnfestu.	Jákvæð áhrif

Heilbrigði og öryggi

Tillagan styður við tækifæri til útivistar og stuðlar að heilbrigðu umhverfi. Lögð er fram stefna sem skilur á milli starfsemi sem getur valdið álagi á strandsjó og annarrar nýtingar. Skipulagstillagan er í samræmi við umhverfiviðmið því tekið er mið af tækifærum til útivistar og huga að viðnámsþrótt við náttúruvá.

Takmarkaðar upplýsingar liggja fyrir um náttúruvá á strandsvæðum. Við afmörkun ákveðinna nýtingarflokka hefur verið tekið mið af fyrirbyggjandi upplýsingum um náttúruvá. Til að tryggja öryggi og draga úr óvissu er lagt til að í ákvörðunum um staðsetningu innviða og starfsemi skuli metin hættu á afleiðingum ofanflóða, lagnaðaríss og annarrar náttúruvár, þar með talinni mögulegri hættu á slysasleppingum vegna ofanflóða.

Jákvæð áhrif

Menningarminjar

Takmarkaðar upplýsingar eru um neðansjávar minjar og því óvissa um áhrif tillögunnar á menningarminjar. Þegar þekkingin verður meiri getur það leitt til breytinga á afmörkun reita og skipulagsákvæða.

Áður en teknar eru ákvarðanir um staðsetningu innviða og starfsemi þarf að liggja fyrir skráning fornleifa.

Óviss áhrif

Strandsjór

Staðbundin nýting er líkleg til að hafa áhrif á gæði strandsjávar. Telja má líklegast að neikvæð áhrif verði þar sem firðir eru þröngir og á svæðum þar sem vatnsskipti eru hægari.

Vægiseinkunn óviss áhrif tekur mið af því að gögn um ástand vatnshlota eru takmörkuð. Einnig er tekið mið af því að ákvarðanir um nýtingu auðlinda byggja á vistkerfisnálgun og burðarþolsmati Hafrannsóknarstofnunar. Vöktun atvinnustarfsemi getur gefið vísbendingar um að grípa þurfi til aðgerða varðandi umfang, staðsetningu eða starfsemi sem neikvæð áhrif hefur á gæði strandsjávar. Fylgja þarf eftir niðurstöðum vöktunar og grípa til aðgerða ef ástand sjávar hnignar. Skipulagstillagan er í samræmi við umhverfisviðmið því vistkerfisnálgun, rannsóknir á burðarþoli og skilyrði sem sett eru við leyfisveitingar taka mið af því að halda góðu vistfræðilegu og efnafræðilegu ástandi strandsjávar.

Mengandi starfsemi getur valdið álagi á strandsjó og áhætta er til staðar vegna olíu notkunar og efnanotkunar, s.s. ásætuvarnir, þvottaefni og lyf. Í starfsleyfum fyrirtækja þarf að gera kröfu um mengunarvarnir og forvarnarstarf og líta þarf til þess að vakta áhrif efnanotkunar.

Tryggja þarf að leyfi til atvinnustarfsemi taki mið af burðarþolsmati Hafrannsóknarstofnunar. Horfa þarf til samlegðaráhrifa með atvinnustarfsemi á landi vegna álags á strandsjó.

Óviss áhrif

Umhverfi og náttúra

Í skipulaginu eru afmarkaðir reitir í nýtingarflokk umhverfi og náttúra með skipulagsákvæðum sem draga úr líkum á raski á náttúru. Reitirnir eru oftast afmarkaðir í tengslum við mikilvæg fuglasvæði, vistgerðir sem njóta verndar, friðlýst svæði og í tengslum við svæði á landi sem njóta verndar eða þykja verðmæt vegna landslags og styður þannig við umhverfisviðmið um vernd náttúru svæðisins ásamt því að stuðla að samlegð við nýtingu á landi. Slík stefnumörkun er talin hafa jákvæð áhrif á umhverfi og náttúru.

Þar sem reitir í nýtingarflokknum staðbundin nýting eru nærri reitum í nýtingarflokki umhverfi og náttúra þarf að gæta að því að mannvirki og starfsemi valdi ekki truflunum eða neikvæðum áhrifum á náttúru og umhverfi.

Umsvif manna geta haft neikvæð áhrif á vistkerfi sjávar, búsvæði dýra og fugla sem fara um strandsvæðið. Horfa þarf sérstaklega til þessa við leyfisveitingar fyrir starfsemi á svæðinu og í leiðbeiningum um umgengni.

Á næstu stigum, við útfærslu á vöktun á svæðinu, þarf að huga að hvort ferðaþjónusta eða önnur starfsemi gangi á þolmörk svæðis og lífríki þess.

Jákvæð áhrif

Loftslag

Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við útfærslu á skipulaginu og staðsetningu mannvirkja. Hækkun sjávarhita og sjávarborðs kann að hafa neikvæð áhrif á vistkerfið sem fylgjast þarf með í gegnum skipulega vöktun.

Áhersla á orkuskipti á starfsemi á hafi getur lágmarkað beina losun gróðurhúsalofttegunda frá strandsvæðum, sem dregur úr áhrifum starfseminnar á loftslag og stutt þannig við umhverfisviðmið um samdrátt í losun.

Möguleiki til kolefnisbindingar felst í því að vernda gróskumikil vistkerfi á grunnsævi eins og þaraskóga.

Í ljósi óvissu langtímaáhrifa loftslagsbreytinga á starfsemi og einnig varðandi samspil umhverfisáhrifa starfsemi og loftslagsbreytinga, eru umhverfisáhrifin metin óviss.

Óviss áhrif

3.1. AUÐLINDIR

Umhverfisviðmið

Sjálfbær og fjölbreytt nýting auðlinda strandsvæða sem byggir á vistkerfisnálgun og leggur áherslu á staðbundna menningu og framleiðsluvörur.

0

Óveruleg áhrif

Tafla 3.2 Mat á áhrifum stefnu á umhverfispáttinn auðlindir

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Eldi og ræktun	Leyfi til fiskeldis og umsóknir um leyfi til fiskeldis eru innan reita í nýtingarflokknum staðbundin nýting. Leyfisveitingar til fiskeldis byggja á burðarþolsmati og áhættumati Hafrannsóknarstofnunar, umhverfismati og takmörkunum á svæðinu. Ákvarðanir um leyfisveitingar til fiskeldis eru þannig byggðar á vistkerfisnálgun. Fyrirséð er að fiskeldi fylgi aukið lífrænt álag þeim á svæðum sem nýtt eru fyrir eldi sem kann að hafa neikvæð áhrif á ástand auðlinda s.s. botndýralíf, þörungna, uppeldissvæði sjávardýra og ástand sjávar. Við ákvörðun um umfang nýtingar skal stuðla að því að ástand auðlinda haldist stöðugt eða batni. Dæmi er í Tálknafirði þar sem staðbundin nýting er innan mikilvægs fuglasvæðis. Fyrirliggjandi burðarþolsmat á Vestfjörðum veitir tækifæri til að auka fiskeldi í Arnarfirði, Dýrafirði, Önundarfirði og Ísafjarðardjúpi. Burðarþolsmat sem gert hefur verið fyrir Patreksfjörð, Tálknafjörð og Patreksfjarðardjúp er fullnýtt. Stefna skipulagsins er að nýting strandsvæða Vestfjarða byggji á vistkerfisnálgun og er það líklegt til að stuðla að óverulegum áhrifum á auðlindir miðað við óbreytt ástand. Vöktun á ástandi auðlinda getur leitt til þess að breytingar verði á umfangi eldis og ræktunar, sem er til þess að tryggja að a.m.k. óbreytt ástand auðlinda. Þar sem svæðin liggja að annarri nýtingu þarf að gæta sérstaklega að samlegðaráhrifum og hugsanlegum árekstrum í leyfisveitingum og vöktunaráætlunum. Einnig þarf að huga að samlegðaráhrifum með starfsemi á landi. Dæmi um svæði þar sem leyfi er fyrir fjölbreytta staðbundna nýtingu er við Haganes og Fossafjörð, þar sem bæði er leyfi til efnistöku kalkþörungasets og fiskeldis.
Efnistaka og haugsetning	Efnistaka er stunduð á nokkrum stöðum og afmörkuð sem staðbundin nýting. Leyfi til efnistöku eru afmörkuð sem staðbundin nýting á uppdrætti. Efnistaka er mikilvæg fyrir uppbyggingu íbúðabyggðar, innviða og atvinnuþróunar. Umhverfisáhrif eru líkleg til að vera staðbundin og tímabundin, einkum grugg og breyting á sjávarbotni. Í einhverjum tilvikum er efnistaka það umfangsmikil að mat á umhverfisáhrifum fer fram og sérstök ákvæði eru um starfsemina. Ef efnistökusvæði liggja að annarri nýtingu eða við verndarsvæði á landi, þarf að gæta sérstaklega að samlegðaráhrifum og hugsanlegum árekstrum í leyfisveitingum og vöktunaráætlunum. Efnistökusvæði og haugsetningarsvæði geta verið innan almennar nýtingar líkt og haugsetningarsvæði við Bolungarvík og nýtingarleyfi fyrir mól og sand í Álftafirði.
Hlunnindanýting	Við skipulagsvinnuna var horft til hlunnindanýtingar þar sem upplýsingar um það liggja fyrir, t.d. æðarvarp. Tillagan tryggir að rými sé fyrir fjölbreytta nýtingu auðlinda, hvort sem hún er leyfisskyld eða ekki. Gæta þarf sérstaklega að samlegðaráhrifum og hugsanlegum árekstrum í leyfisveitingum og vöktunaráætlunum sem dæmi má nefna æðarvarp í Æðey og kalkþörungavinnsla í nágrenni eyjarinnar.

Ferðapjónusta

Tillagan gerir ráð fyrir að ferðapjónusta geti farið fram á flestum skipulagsreitum ef ekki er þörf á að setja upp fastan búnað. Ákvæði skipulagsreita í nýtingarflokknum umhverfi og náttúra geta þó haft takmarkandi áhrif á umfang ferðapjónustu.

Tillagan styrkir verndarsvæði á landi með því að skilgreina reiti nærri þeim í nýtingarflokkinn umhverfi og náttúra og styrkir þannig vernd á vinsælum ferðasvæðum sem styður við upplifun ferðamanna á lítt snortnum svæðum. Dæmi um þetta er Borgarfjörður og Dynjandisvogur og Jökulfirðir

Orkuvinnsla

Engir reitir eru afmarkaðir fyrir orkuvinnslu. Svæði til orkunýtingar hafa ekki verið skilgreind í þessum landshluta

3.2. ATVINNA

Umhverfisviðmið

Sjálfbær og fjölbreytt nýting auðlinda strandsvæða sem byggir á vistkerfisnálgun og leggur áherslu á staðbundna menningu og framleiðsluvörur.

Jákvæð áhrif

Tafla 3.3 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn atvinna

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Efnahags- og atvinnuþróun	Tillagan veitir rými til að þróa atvinnuuppbyggingu á strandsvæðum og tryggir að til staðar séu svæði til umráða fyrir ólíkar atvinnugreinar. Svigrúm er fyrir núverandi atvinnustarfsemi og tillagan gefur tækifæri til að þróa hana áfram. Sérstaklega er horft til eldis, ræktunar, efnistöku, veiða og ferðaþjónustu. Við veitingu leyfa fyrir atvinnustarfsemi þarf að huga að samlegðaráhrifum, mögulegum árekstrum milli atvinnugreina og vinna með vistkerfisnálgun. Nýtingarflokkar strandsvæðisskipulags veita ákveðin sveigjanleika í nýtingu reita, sérstaklega nýtingarflokkurinn almenn nýting. Það er til þess fallið að veita tækifæri til að þróa og aðlaga atvinnustarfsemi og samfélagið að breytingum sem kunna verða á aðstæðum og getur skapað viðspyrnu fyrir samfélag sem hefur verið í hnignun.
Íbúáþróun	Með því að stuðla að fjölbreyttri starfsemi á strandsvæðum má búast við fjölbreyttu atvinnulífi sem stuðlar að jákvæðri byggðáþróun og breyta þarf með þróun undanfarinna ára. Skýr stefna um nýtingu og vernd strandsvæða stuðlar einnig að stöðuleika og jafnvægi í starfsemi sem fram fer á strandsvæðum. Tillagan tekur tilliti til staðbundinnar menningar og framleiðsluvara og getur rennt styrkari stöðum undir uppbyggingu rannsóknastarfsemi og menntunar.

3.3. INNVIÐIR

Umhverfisviðmið

Traustir innviðir, samgöngur og fjarskipti og tryggt aðgengi að orku.

Jákvæð áhrif

Tafla 3.4 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn innviði

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Umferð og samgöngur	Afmarkaðir eru reitir til siglinga sem tryggir örugga og greiða aðkomu til og frá höfnum. Tillagan útilokar ekki siglingar utan skilgreinda reita fyrir siglingar með þeim takmörkunum sem þar kunna að gilda samkvæmt skipulagsákvæðum á viðkomandi reit. Í einhverjum tilvikum eru afmarkaðir reitir fyrir siglingar þröngar, t.d. þar sem firðir eru þröngir og talsverð nýting fyrirhuguð á strandsvæðum. Þar sem önnur nýting liggur nálægt siglingaleið er í tillögunni tryggt að siglingar hafa forgang. Taka þarf tillit til öryggis siglinga og sýnileika siglingamerkja við mannvirkjagerð. Dæmi um þetta eru innsiglingar í Tálknafirði og sigling að Langeyri við Súðavík.
Hafnir	Tillagan tryggir reiti fyrir siglinga að öllum höfnum landshlutans. Gæta skal að sýnileika siglingamerkja og dýpt svæða. Afmarkaðar leiðir að höfnum tryggja ekki aðkomu allra gerða og stærða skipa.
Fjarskipti	Tillagan styður við örugg fjarskipti með því að afmarka reiti fyrir fjarskiptastrengi og nágrenni þeirra í nýtingaflokk lagnir og vegir. Afmörkunin tekur til núverandi fjarskiptastrengja og mögulegra viðbóta. Önnur nýting er að einhverju leiti heimil yfir fjarskiptastrengjum, en gæta þarf að mannvirkjum og starfsemi sem krefst botnfestu.
Flutningskerfi raforku	Tillagan tryggir öryggi flutnings raforku um strandsvæðin. Afmörkun reita í nýtingarflokk lagnir og vegir nær til núverandi svæða og þeirra áætlana sem fyrir liggja. Á þeim reitum er starfsemi sem hefur áhrif á öryggi strengja takmörkuð. Önnur nýting er að einhverju leyti heimil yfir raforkustrengjum, en gæta þarf að mannvirkjum og starfsemi sem krefst botnfestu.
Orka	Svæði til orkunýtingar hafa ekki verið skilgreind í þessum landshluta.

3.4. HEILBRIGÐI OG ÖRYGGI

Umhverfisviðmið

Heilnæmt umhverfi og góð tækifæri til útivistar.
Viðnámsþróttur samfélagsins gagnvart náttúruvá.

Jákvæð áhrif

Tafla 3.5 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn heilbrigði og öryggi

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Útivist og afþreying	Aðgengi að útivistarsvæðum er til umfjöllunar í tillögunni. Víða eru reitir meðfram náttúruverndar- og útivistarsvæðum á landi, skilgreind í nýtingarflokk umhverfi og náttúra í tillögunni. Þannig er stuðlað góðum tækifærum til útivistar og ferðaþjónustu á strandsvæðum. Dæmi um þetta er suðurströnd Arnarfjarðar að Hvestu og Dynjandisvogur.
Fráveita	Fráveita veldur álagi á strandsjó. Þar sem leyfi er fyrir starfsemi á strandsvæðum sem getur einnig valdið álagi, t.d. eldi og ræktun, þarf að huga að samlegðaráhrifum við álag frá starfsemi á landi og fráveitu.
Loftgæði	Núverandi starfsemi á strandsvæðum hefur óveruleg áhrif á loftgæði. Við veitingu leyfa fyrir atvinnustarfsemi þarf að tryggja að starfsemin sé innan marka laga og reglugerða um loftgæði.
Haf- og lagnaðarís	Lítill áhætta er talin vera vegna haf- og lagnaðaríss á skipulagssvæðinu en töluverð óvissa er þó til staðar þar sem takmarkaðar upplýsingar liggja fyrir. Fylgjast þarf með vöktun á haf- og lagnaðarís og grípa inn í ef aðstæður breytast.
Náttúruvá	Við þéttbýli hefur víða farið fram hættumat á ofanflóðum og er ofanflóðahætta skilgreind á nokkrum svæðum á landi. Slíkt flóð geta m.a. valdið sjávarflóðum. Ekki hefur farið fram mat á náttúruvá á strandsvæðum. Við leyfisveitingar, innviðauppbýggingu og breytingar á skipulagi þarf að meta hættu af ofanflóðum fyrir starfsemi á strandsvæðum.

3.5. MENNINGARMINJAR

Umhverfisviðmið

Varðveisla minja um búsetu og athafnir á svæðinu.

0

Óveruleg áhrif

Tafla 3.6 Mat á áhrifum stefnu á umhverfispáttinn menningarminjar

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Friðaðar og friðlýstar fornleifar	Í tillögu að strandsvæðaskipulagi er áhersla lögð á vernd sérkenni á strandsvæðum Vestfjarða með því m.a. að vernda og varðveita menningarminjar. Takmarkaðar upplýsingar eru um neðansjávar minjar á svæðinu en um leið og þekkingin verður meiri getur það leitt til breytinga á afmörkun reita og skipulagsákvæða. Rannsókn hefur staðið yfir á neðansjávar minjum við Ísland síðan 2010 og er markmið hennar meðal annars að fá yfirlit yfir fjölda, eðli og ástand neðansjávar minja við landið. Óvissa er því um umfang áhrifa tillögunnar á fornleifar. Enginn má raska, breyta eða flytja fornleifar úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.
Skipsflök á hafsbotni	Þekktir eru strandstaðir skipa en þau eru ekki skráð í Hafvefsjá né hjá Minjastofnun. Flugvélaflak er skráð á sjókort í Ísafjarðardjúpi.

3.6. STRANDSJÓR

Umhverfisviðmið

Verndun vatns sem felst m.a. í góðu vistfræðilegu og efnafræðilegu ástandi strandsjávar og endurheimt vistkerfa strandsjávar.

Óviss áhrif

Tafla 3.7 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn strandsjó

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Vatnsvernd og staða strandsjavarhlota	Staðbundin nýting er líkleg til að hafa neikvæð áhrif á gæði strandsjávar. Áhrif eldis á strandsjó eru skoðuð sérstaklega í burðarþolsmati Hafrannsóknarstofnunar sem tekur mið af álagi af lífmassa og getu svæðis sem viðtaka. Við leyfisveitingar staðbundinnar nýtingar skal taka tillit til takmarkana sem fram koma í burðarþolsmati og skilgreina vöktun á ástandi sjávar. Vöktun á ástandi sjávar og lífríki getur gefið vísbendingar um að grípa þurfi til aðgerða varðandi umfang, staðsetningu eða aðferðir við eldi, efnistöku eða aðra nýtingu auðlinda sem áhrif hefur á gæði strandsjávar. Horfa þarf til samlegðaráhrifa starfseminnar við álag frá starfsemi á landi einkum þar sem firðir eru þröngir og á svæðum þar sem vatnsskipti eru hægari. Vægis-einkunn umhverfismats, óviss áhrif tekur mið af því að gögn um ástand vatnshlota eru takmörkuð. Einnig er tekið mið af því að ákvarðanir um nýtingu auðlinda byggja á vistkerfisnálgun og burðarþolsmati Hafrannsóknarstofnunar. Fyrirliggjandi burðarþolsmat í Patreksfirði, Tálknafirði og Patreksfjarðarflóa er fullnýtt en ekki í öðrum fjörðum þar sem það hefur farið fram og búast má við auknu álagi á þeim svæðum, þ.e. í Ísafjarðardjúpi, Arnarfirði, Dýrafirði og Önundarfirði. Þegar fyrir liggur niðurstaða um ástand strandsjavarhlota, sem Umhverfisstofnun vinnur að, getur það gefið tilefni til að grípa til mótvægisáðgerða og mótun skilyrða í leyfum fyrir starfsemi.
Fráveita	Fráveita veldur álagi á strandsjó. Þar sem leyfi er fyrir starfsemi á strandsvæðum sem getur einnig valdið álagi, t.d. eldi og ræktun, þarf að huga að samlegðaráhrifum við álag frá starfsemi á landi og fráveitu.
Mengandi starfsemi	Mengandi starfsemi getur valdið álagi á strandsjó og áhætta er til staðar vegna olíu notkunar, m.a. á skipum sem fara um svæðið vegna atvinnustarfsemi eins og fiskeldi og ferðaþjónustu. Í starfsleyfum fyrirtækja þarf að gera kröfu um mengunarvarnir og forvarnarstarf. Starfseminni getur einnig fylgt efnanotkun, t.d. ásætuvarnir og þvottaefni. Lyf sem notuð eru í eldi geta haft neikvæð áhrif á lífríki, s.s. krabbadýr sem fyrir eru á svæðinu. Líta þarf til þess að vakta áhrif efnanotkunar. Huga þarf að samlegðaráhrifum þar sem nálægð er við mengandi starfsemi í landi með starfsemi á strandsvæðum sem veldur álagi, t.d. eldi og ræktun. Við leyfisveitingar þarf að horfa til samlegðaráhrifa.
Efnistaka og haugsetning	Svæði til haugsetningar eru innan almennrar nýtingar úti fyrir Bolungarvík. Vænta má tímabundinna áhrifa á gæði strandsjávar á meðan haugsetning fer fram.

3.7. UMHVERFI OG NÁTTÚRA

Umhverfisviðmið

Verndun náttúru svæðisins sem felst m.a. í að viðhalda fjölbreytni villtra dýrastofna, mikilvægum búsvæðum, líffræðilegum fjölbreytileika og fjölbreytni landslags og jarðmyndana.

Jákvæð áhrif

Tafla 3.8 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn umhverfi og náttúru

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Vistgerðir, mikilvæg fuglasvæði, selalátur og búsvæðis dýra sem njóta verndar	Afmarkaðir eru reitir í nýtingarflokk umhverfi og náttúra þar sem rask vistkerfa er takmarkað. Einkum eru reitir afmarkaðir á núverandi verndarsvæðum á sjó, en líka meðfram svæðum á landi, s.s. mikilvægum fuglasvæðum, svæðum á náttúruminjaskrá vegna lífríkis og vistgerðum sem njóta verndar samkvæmt 61. gr. náttúruverndarlaga. Þannig er tillagan líkleg til að styðja við vernd vistgerða og lífríkis á svæðinu sem heild sem og að líffræðilegum fjölbreytileika sé viðhaldið. Dæmi um þetta eru Jökulfirðir, einnig í Skötufirði þar sem eru selalátur og heitar uppsprettur. Á nokkrum stöðum eru innviðir innan svæða sem njóta verndar vegna lífríkis og er áhætta til staðar að mannvirki, umferð eða ónæði vegna framkvæmda valdi staðbundnum neikvæðum áhrifum. Tryggja þarf að tekið sé mið af þessum þáttum við leyfisveitingar. Sama á við þar sem staðbundin nýting er nálægt reitum í nýtingarflokki umhverfi og náttúra. Dæmi um þetta er Tálkni og suðurströnd Arnarfjarðar. Umsvif manna geta haft neikvæð áhrif á vistkerfi sjávar, búsvæði dýra og fugla sem fara um strandsvæðið. Horfa þarf sérstaklega til þessa við leyfisveitinga fyrir starfsemi á svæðinu og í leiðbeiningum um umgengni. Þá er viss hættu á að ferðaþjónusta vaxi um of á svæðinu og gangi á þolmörk svæðis og lífríki þess, sem huga þarf að.
Verndarsvæði og hverfisvernd	Eitt af markmiðum tillögunnar er að áhersla verði lögð á vernd sérkenna og náttúrugæða á strandsvæðum Vestfjarða. Afmarkaðir eru reitir sem taka mið af verndargildi náttúru, landslags, sögu og menningar þess. Á þeim reitum er ekki gert ráð fyrir starfsemi sem kynni að hafa neikvæð áhrif á náttúru og umhverfi þess. Tillagan er líkleg til að styðja við vernd svæðisins sem heild. Dæmi um þetta eru Jökulfirðir, Mjóifjörður og svæðið í botni Dýrafjarðar. Staðbundin nýting er afmörkuð á nokkrum stöðum nálægt verndarsvæðum á landi og sjó sem kann að hafa áhrif á landslagsheildir, ásýnd svæðis og upplifun þeirra sem fara um svæðið. Tryggja þarf að hugað sé að þessum þáttum við útfærslu mannvirkja. Þá er einnig viss hættu á að ferðaþjónusta vaxi um of á svæðinu og gangi á þolmörk svæðis og aðdráttarafli þess.

3.8. LOFTSLAG

Umhverfisviðmið

Dregið hefur verið úr losun gróðurhúsalofttegunda frá starfsemi og tekið tillit til áhrifa loftslagsbreytinga á umhverfi og samfélag.

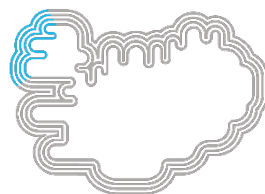

Óviss áhrif

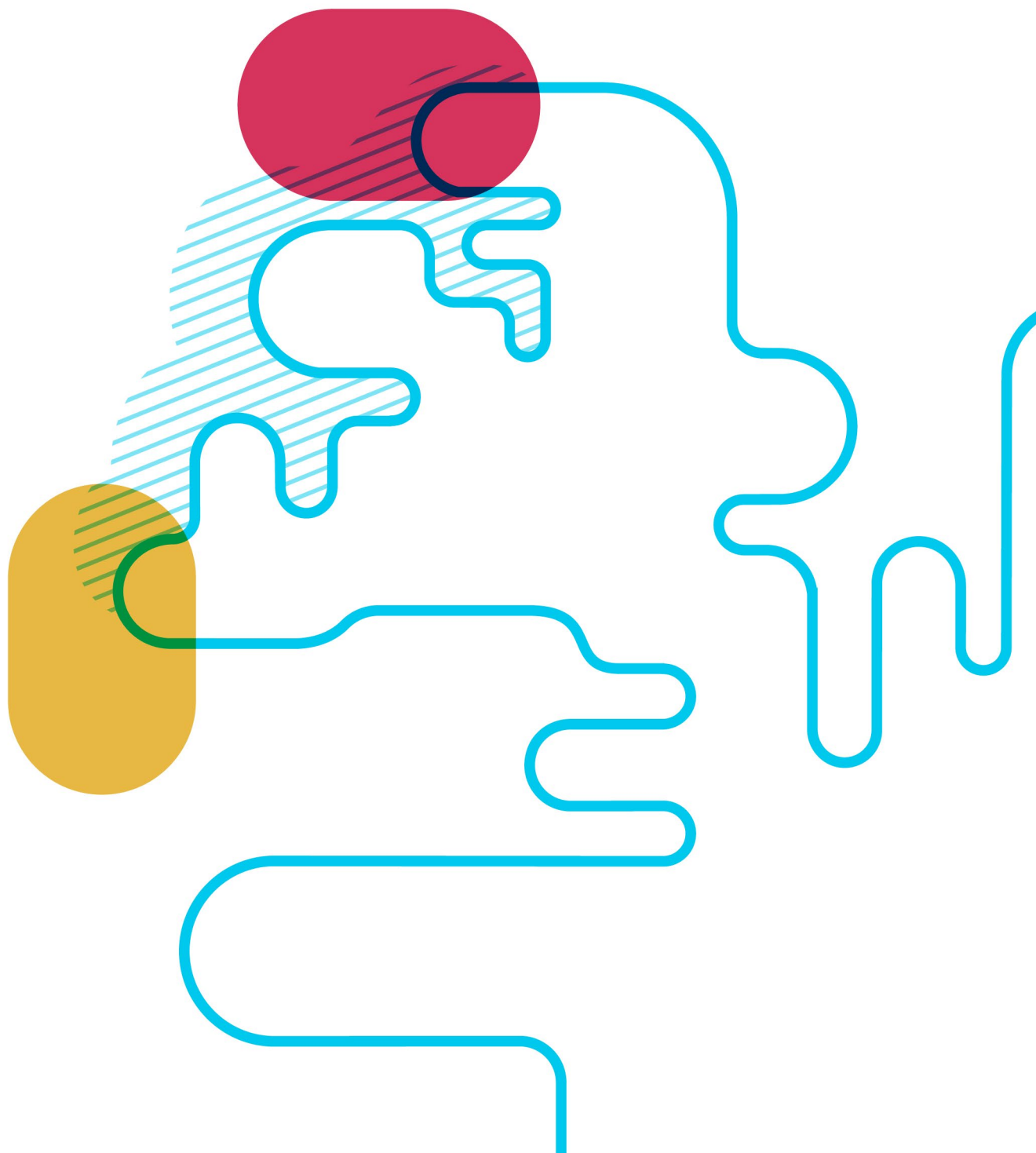
Tafla 3.9 Mat á áhrifum stefnu á umhverfisþáttinn loftslag

Umhverfisvísar	Umhverfisáhrif
Hækkun sjávarborðs	Í tillögunni kemur fram að spáð er hækkun sjávarborðs en ekki hefur verið kortlagt hvernig það hefur áhrif á einstök svæði eða nýtingu þeirra. Þegar fyrir liggur betra mat á stöðunni getur það haft áhrif á skipulagið. Sama á við um aukna úrkomuákefð. Meta þarf hættu vegna sjávarflóða og aukna úrkomuákefð við úthlutun leyfa til staðbundinnar nýtingar.
Breytingar á ástandi sjávar	Hækkað hitastig sjávar getur valdið breytingum á lífríki og haft áhrif á nýtingu strandsvæða, staðbundna nýtingu og atvinnuveiðar. Vöktun á breytingum og mat á ástandi sjávarhlota getur orðið til þess að ástæða sé til að aðlaga skipulagið eða leyfi atvinnustarfsemi.
Losun gróðurhúsalofttegunda	Núverandi starfsemi losar gróðurhúsalofttegundir einna helst með brennslu eldsneytis á farartækjum. Óbein losun er hins vegar ólík á milli mismunandi starfsemi. Með því að leggja áherslu á orkuskipti á hafi má ná árangri á þessu sviði. Möguleiki til kolefnisbindingar felst í því að vernda gróskumikil vistkerfi á grunnsævi eins og þaraskóga. Huga ætti að losun gróðurhúsalofttegunda frá nýrri starfsemi og í nýsköpunarverkefnum.

Viðaukar umhverfismatsskýrslu

Vestfirðir
STRANDEVÆDIS-
SKIPULAG

Viðauki 1: Sviðsmyndagreining

Lýsing á sviðsmyndum sem settar voru fram í sviðsmyndagreiningu.

Sporðaköst um allan fjörð	Lífið er saltfiskur	Ströndin handan við heiminn
Náttúrulegar aðstæður í fjörðum eru ákjósanlegar fyrir sjókvíald, og hefur burðarþol svæðisins aukist verulega. Mikið eldi er í öllum fjörðum. Veruleg uppbygging hefur orðið á tengdri starfsemi í landi, svo sem laxasláturhús, vinnsla og nýsköpun. Eftirspurn eftir eldisfiski er mikil á erlendum mörkuðum. Stór fyrirtæki leiða iðnaðinn á svæðinu. Fiskeldi er fjölmennasta atvinnugreinin í aðliggjandi byggðum. Tæknipróun hefur verið mikil í nýtingu vindorku og annarri orkuframleiðslu á sjó. Stór svæði hafa verið skilgreind sem ákjósanleg fyrir vindorkugarða eða aðra orkuframleiðslu. Raforkuflutningskerfið hefur verið styrkt. Hefðbundinn sjávarútvegur hefur dregist talsvert saman inni á fjörðunum og eru helstu veiðisvæði utan þeirra. Fækkað hefur í skipaflotanum, en skip almennt stærri. Minni bátar veiða innan fjarða, þar sem ekki eru eldiskvíar eða svæði fyrir orkunýtingu. Ferðabjónusta er fjölbreytt og er mest á landi. Lítið er um útivist á sjó. Hefðbundnar nýttjar hafa dregist saman. Dregið hefur úr þekkingu á nýtingu auðlinda. Lítill áhersla er á náttúruvernd á haf- og strandsvæðum. Mengun frá frárennsli, skipaumferð og starfsemi í landi hefur aukist.	Aðstæður í hafinu hafa þróast þannig að vöxtur hefur verið í stofnum margra fisktegunda. Veiðar og aflaverðmæti hafa aukist talsvert. Uppeldisstöðvar fiska eru víðfeðmar í flestum fjörðum. Fjölgað hefur í skipaflota svæðisins. Vinnsla sjávarafurða fer fram á flestum þéttbýlisstöðum. Uppistaða aflans er hefðbundnar uppsjávartegundir, en auk þess veiðist vel af nýjum nytjategundum. Sjókvíald hefur haldist nokkuð stöðugt að umfangi. Sjávarútvegsfyrirtæki í landshlutanum eru fjölbreytt. Sjávarútvegur og tengd starfsemi stendur undir flestum störfum í aðliggjandi byggðum. Vinnuafsbörf er að hluta til árstíðabundin. Allar hafnir og minni skip hafa rafvæðst. Flutningskerfi raforku hefur verið styrkt til að rafvæða hafnir. Aðrar nýttjar, svo sem skelrækt, þangskurður, efnistaka og dúntekja, hafa vaxið og eru verðmætari afurðir unnar úr hráefnunum en áður. Talsvert kalkþörunagám er á svæðinu og mikil eftirspurn eftir afurðum þess. Ferðabjónusta byggir á komum skemmtiferðaskipa til stærri bæja og á tiltekna áfangastaði. Helstu siglingaleiðir tengjast veiði og siglingum skemmtiferðaskipa og minni báta. Orkuvinnsla á hafi er til skoðunar og nokkur svæði afmörkuð sem möguleg orkuvinnslusvæði, þar sem vinnslan hefur takmörkuð neikvæð umhverfisáhrif. Áhersla er á að vernda ákveðin svæði sem hafa sérstöðu á heims- og landsvísu.	Almenningur hefur auknar áhyggjur af loftslagsmálum og ástandi umhverfisins. Náttúrutengd upplifunarferðabjónusta byggir á nálægð við hafið, til dæmis skútusiglingar, köfun, sjósund, brimbretti, kajak, gönguferðir, hlaup, skiði og veiðiferðir. Vöxtur er hjá minni fyrirtækjum sem byggja á þekkingu á svæðinu. Ákveðin svæði eru þekkt sem paradís fyrir útivist á hafi og við strendur. Ferðamenn sækjast eftir nánd við náttúru, þar sem innviðir og atvinnustarfsemi eru lítt sýnileg. Aðgengi er stýrt með takmörkunum á siglingum og leyfum til að taka land. Fjölbreytt bjónusta við ferðamenn hefur byggst upp á þéttbýlisstöðum og eftirsóttum áfangastöðum. Veitinga- og gístaðir, söfn, listviðburðir og handverkskúshús blómstra. Árlegar menningarhátíðir eru vel sóttar. Skemmtiferðaskip koma reglulega til þéttbýlisstaða. Stærstu atvinnugreinar eru ferðabjónusta, menningartengd starfsemi og fjölbreytt nýting á auðlindum úr hafi. Vinnuafsbörf er að miklu leyti árstíðabundin. Leyfi til annarrar nýtingar á svæðum sem ferðabjónustan nýtir eru takmörkuð og taka mið af umhverfissjónarmiðum og því að haldið sé í mynd ósnortinnar náttúru. Nýting úr hafi er á smáum skala og byggir á höflegum veiðum, vinnslu á þangi, skelfiskeldi og öðrum sjávarnýtjum. Afurðir svæðisins eru eftirsóttar vegna uppruna, gæða og sögu.

Áhrifamat sviðsmynda

BETRA ÁSTAND

VERRA ÁSTAND

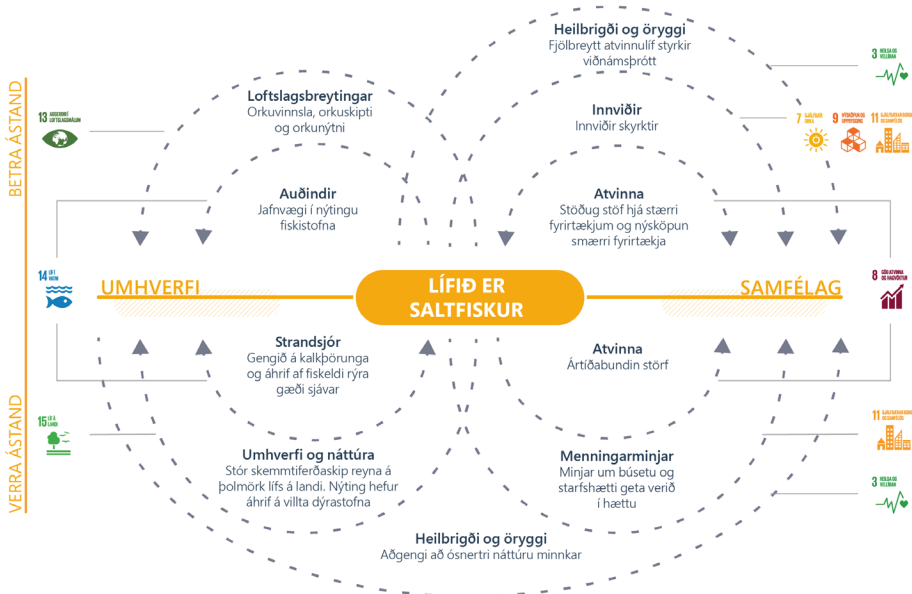

Stór fyrirtæki tryggja gott framboð af **heilsársstörfum** en á móti er minni áhersla á nýsköpun sem byggir á staðbundinni menningu og þekkingu.

Umhverfisviðmið fyrir **auðlindir** horfir til sjálfbærrar og fjölbreyttrar nýtingar strandsvæða sem byggja á vistkerfisnálgun. Sviðsmyndin gerir ráð fyrir **ágengri nýtingu** innan fjarða sem getur **rýrt gæði strandsjávar** og leitt til hnignunar **vistkerfis sjávar**, áhrifa á viðhald villtra dýrastofna og líffræðilega fjölbreytni sem veldur því að aðrar nýttar dragast saman.

Traustir innviðir, samgöngur, orkuskipti og **orkuvinnsla** byggist upp sem styður við heimsmarkmið um sjálfbæra orku, trausta innviði og loftslagsmál.

Ummerki atvinnulífs er sýnilegt um mest allt svæðið og aðgengi að ósnertri náttúru minnkar. Einhæft atvinnulíf minnkar **viðnámsbrótt samfélagsins** gagnvart náttúruvá og breytingum. Lítil áhersla er á **varðveislu minja** um búsetu og athafnir á svæðinu.

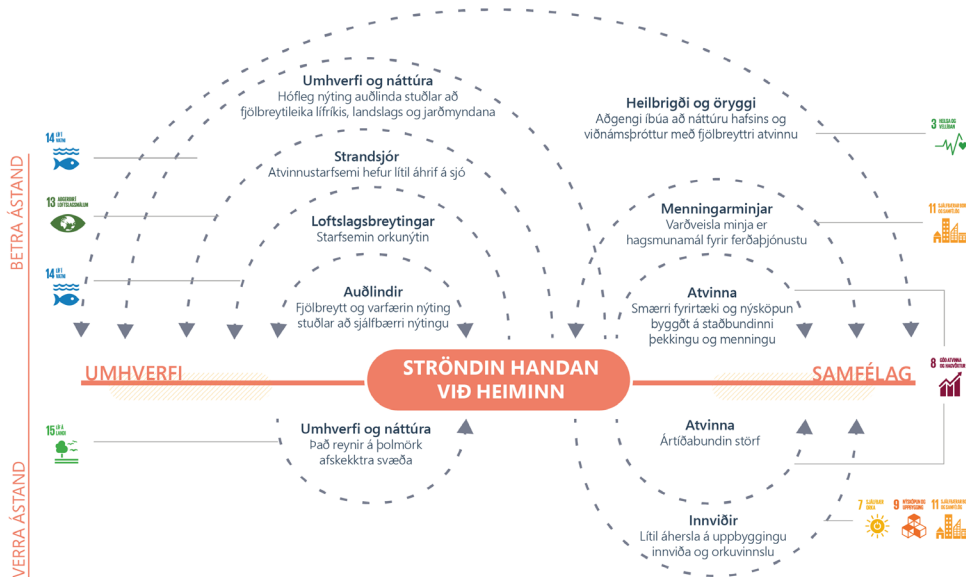

Stór fyrirtæki tryggja framboð af heilsársstörfum en einnig er nokkuð um nýtingu á öðrum auðildum sjávar sem byggir á staðbundinni þekkingu og menningu. Nokkuð er um árstíðabundin störf.

Umhverfisviðmið fyrir auðlindir horfir til sjálfbærrar og fjölbreyttrar nýtingar strandsvæða sem byggja á vistkerfisnálgun. Sviðsmyndin gerir ráð fyrir jafnvægi í nýtingu fiskistofna en ágengri nýtingu innan fjarða sem getur leitt til hignunar vistkerfis sjávar, áhrifa á viðhald villtra dýrastofna og líffræðilega fjölbreytni.

Orkuframleiðsla og uppbygging raforkuflutningskerfis styður við umhverfisviðmið um trausta innviði og aðgengi að orku.

Ummerki atvinnulífs er sýnilegt um mest allt svæðið og aðgengi að ósnertri náttúru minnkar sem skerðir tækifæri til útivistar. Menningarminjar um búsetu og starfshætti geta verið í hættu vegna nýtingar nærri ströndinni. Fjölbreytt atvinnulíf stuðlar að viðnámsþrótti samfélagsins gagnvart náttúruvá og áhrifum loftslagsbreytinga. Orkuskipti í höfnum stuðla að minni losun gróðurhúsalofttegunda.

Fjölbreytt nýting auðlinda strandsvæða sem byggir á vistkerfisnálgun. Fjölbreytt menningarstarfsemi og nýting auðlinda svæðisins styður við staðbundna menningu og framleiðsluvörur sem gerir svæðið að eftirsóknarverðum áfangastað. Talsvert er um árstíðabundin störf.

Hagsmunir umhverfis og ferðaþjónustu fara saman að vissu marki. Atvinnustarfsemi innan fjarða er varfærin og hefur lítil áhrif á ástand strandsjávar, lífríki og jarðmyndanir. Lítið er um staðbundin mannvirki sem gætu haft áhrif á fjölbreytni landslags. Mikill fjöldi ferðamanna á viðkvæmum svæðum reynir á þölmörk þeirra.

Lítill áhersla er á uppbyggingu innviða og orkuframleiðslu og minni eftirspurn eftir orku. Atvinnustarfsemi til hafs og stranda er orkunýtin.

Ummerki atvinnulífs er lítt sýnilegt um mest allt svæðið og aðgengi að ósnertri náttúru er víða. Viðnámsþróttur byggir á fjölbreytni í atvinnulífi.

Viðauki 2: Valkostagreining

Tillaga að strandsvæðisskipulagi byggir á sex nýtingarflokkum sem eru:

	Staðbundin nýting (SN)		Orkuvinnsla (O)
	Umhverfi og náttúra (UN)		Siglingar (SI)
	Lagnir og vegir (LV)		Almenn nýting (A)

Tilgangur valkostagreiningar er bera saman ólíka möguleika á nýtingu og vernd á einstökum svæðum og hvaða styrkleikar og áskoranir eru til staðar. Einnig skapar valkostagreining grunn að umræðu um framtíðarsýn svæðisins í skipulagsvinnunni og hvernig staðið er að ákvörðun um val á þeim kostum sem unnið er áfram með við mótun strandsvæðisskipulagsins. Valkostir voru setti fram þar sem að aðstæðum á strandsvæðinu háttar þannig til að fleiri en ein leið til nýtingar og verndar kom til greina. Tveir valkostir eru til skoðunar á hverju svæði fyrir sig.

Lagt er mat á áhrif mismunandi valkosta sem nýtt var við útfærslu á tillögu strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum með það að markmiði að styðja sem best við þau markmið sem sett eru fram í skipulaginu. Valkostir eru bornir saman með tilliti til sömu umhverfisþátta og eru til grundvallar umhverfismati á tillögu að Strandsvæðisskipulagi Vestfjarða.

Með því að nota sömu umhverfisþætti í valkostagreiningu og í umhverfismati strandsvæðisskipulags Vestfjarða er tryggt að horft sé til umhverfissjónarmiða við mótun tillögunnar.

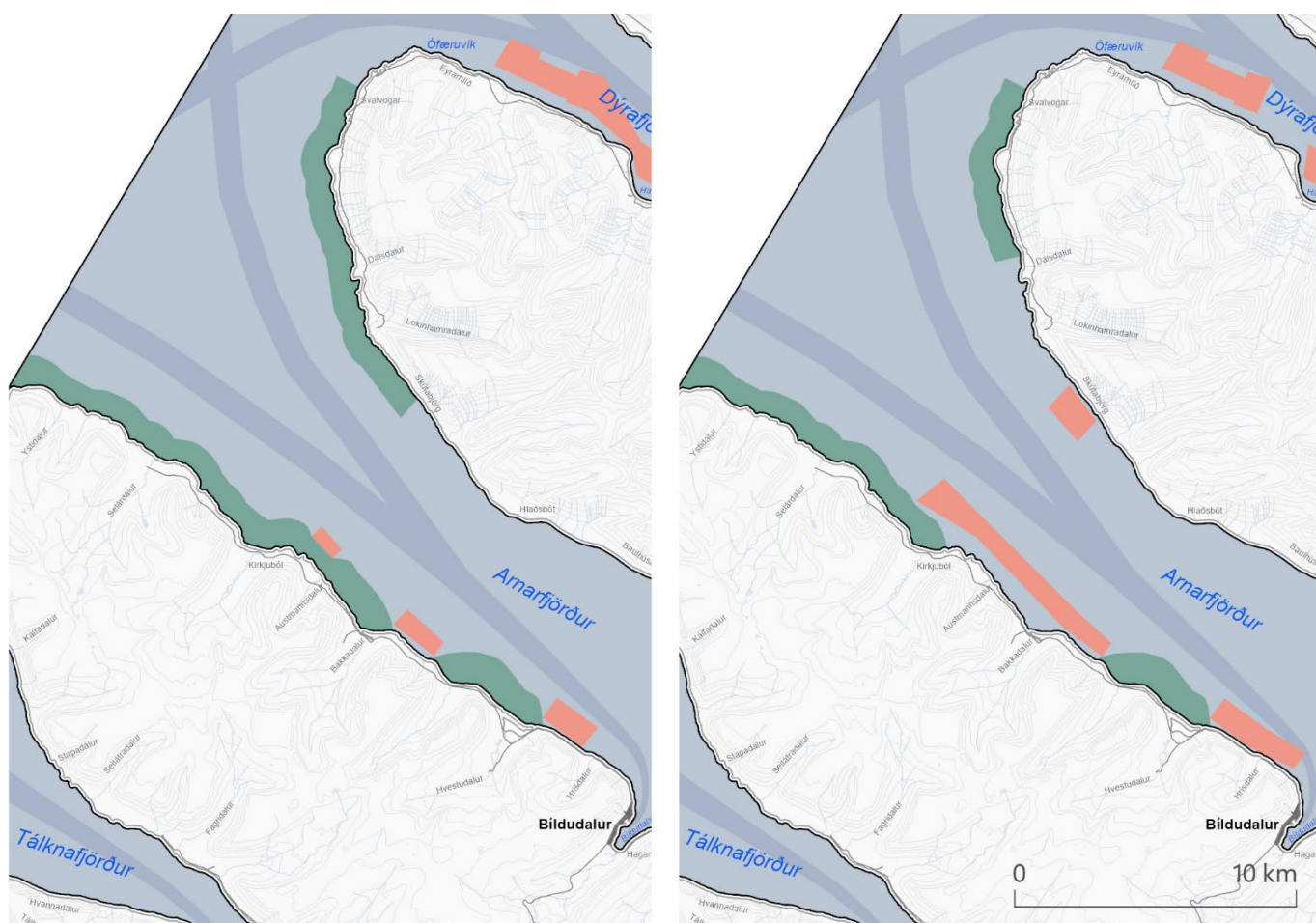
Valkostir voru settir fram snemma í ferlinu og hafa sumir valkostir tekið breytingum í takt við nýjar upplýsingar um nýtingu og vernd á strandsvæðinu og í kjölfar samráðs við sveitar- og hafnarstjórnir aðliggjandi sveitarfélaga og samráðshóp. Á það við um Tálknafjörð, Önundarfjörður, Álftafjörð og Ísafjarðardjúp. Valkostirnir fela því ekki alltaf í sér endanlega útfærslu á staðsetningu og umfangi nýtingarflokka.

A. ARNARFJÖRÐUR

Valkostir

Í Arnarfirði eru valkostir til skoðunar á tveimur svæðum, í sunnanverðum og norðanverðum firðinum. Á báðum stöðum felast valkostir í ólíkri afmörkun reita í nýtingarflokkum umhverfi og náttúra og staðbundinni nýtingu. Í báðum valkostum er gert ráð fyrir reitum til siglinga til og frá Bíldudalshöfn ásamt lögnum og vegum.

Í sunnanverðum og norðanverðum firðinum eru stærri reitir í nýtingarflokk umhverfi og náttúra í valkostum A, þar sem reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra meðfram svæði á landi sem er verndað vegna landslags, náttúrulegs, sögulegs eða menningarlegs gildis. Í valkostum B er stærri reitur undir nýtingarflokk um staðbundna nýtingu bæði í sunnanverðum og norðanverðum firðinum.

Mynd 1 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Arnarfjörð.

Grunnástand

Afmörkun svæðisins nær frá minni fjarðarins að Bíldudal. Á landi eru svæði á C-hluta náttúruvinjaskrá að firðinum, Ketildalur í Arnarfirði (svæði nr. 340) og Skaginn milli Arnar- og Dýrafjarðar (svæði nr. 311) vegna sérkennilegs og óvenjulegs landslags. Nærri skipulagssvæðinu eru víða votlendi og leirur sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga. Hverfisvernd er í Selárdal samkvæmt Aðalskipulagi Vesturbyggðar 2018 – 2035. Mikilvægt fuglasvæði er í utanverðum firðinum að norðanverðu, við Tóarfjall og Skegga, vegna sjófuglabyggðar.

Helstu atvinnugreinar eru kalkþörungavinnsla, fiskeldi og ferðaþjónusta. Efnistaka kalkþörungasetts er innarlega í firðinum og tvö leyfi eru í gildi fyrir fiskeldi í norðanverðum firðinum við Baulhús; Tjaldaneseyrar og Hlaðsbót. Dragnótaveiðar eru

stundaðar um mest allan fjörðinn auk þess sem net, lína og krókur eru stundaðar meðfram firðinum. Æðardúnn er nýttur á svæðinu og rekaviður ásamt þang- og þaratekju.

Á og í nágrenni við svæðið er stunduð fjölbreytt útivist, s.s. skútusiglingar og aðrar skemmtisiglingar, sjóstangveiði, fuglaskoðun, sjósund, brimbretti og gönguferðir í fjörunni. Nokkrar gönguleiðir í nágrenni við strandsvæði eru merktar á aðalskipulagi aðliggjandi sveitarfélaga, Vesturbyggðar og Ísafjarðarbæjar.

Mikil umferð skipa er inn fjörðinn að höfn á Bíldudal. Flutningsleið þverar lagnaleið við höfnina. Raf- og fjarskiptastrengir liggja inn á eldissvæði við Tjaldeyarnes.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B annars vegar fyrir sunnanverðan Arnarfjörð og hins vegar norðanverðan Arnarfjörð.

Tafla 5.1 Valkostagreining – Arnarfjörður sunnanverður

	A	B
Auðlindir	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á þrengri svæðum. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat.	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta en rými er gefið fyrir staðbundna nýtingu á afmörkuðum svæðum.	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á stærri reitum. Önnur nýting hefur forgang á minna svæði en í valkosti A.
Innviðir	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi á stærra svæði, sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis. Sjónræn áhrif vegna nálægðar staðbundinnar nýtingar við umhverfi og náttúru kann að hafa áhrif á upplifun útivistarfólks.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi á hluta svæða, sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.

Umhverfi og náttúra	Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar. Við nánari útfærslu þarf að skoða hvort staðbundin nýting hafi áhrif á reiti fyrir umhverfi og náttúru vegna nálægðar.	Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á landi, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.

Tafla 5.2 Valkostagreining – Arnarfjörður norðanverður

	A	B
Auðlindir	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á þrengri svæðum. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat.	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærra reitur.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta.	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á stærra reitum. Önnur nýting hefur forgang á minna svæði en í valkosti A.
Innviðir	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Verndarsvæði á landi eru að hluta framlengd út á sjó. Jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærra reitur.

Umhverfi og náttúra

Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á landi en einnig um mikilvæg fuglasvæði, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar..

Valkostur styður betur við vernd svæðisins sem heild.

Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á landi en einnig um mikilvæg fuglasvæði, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.

Loftslag

Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.

Niðurstaða

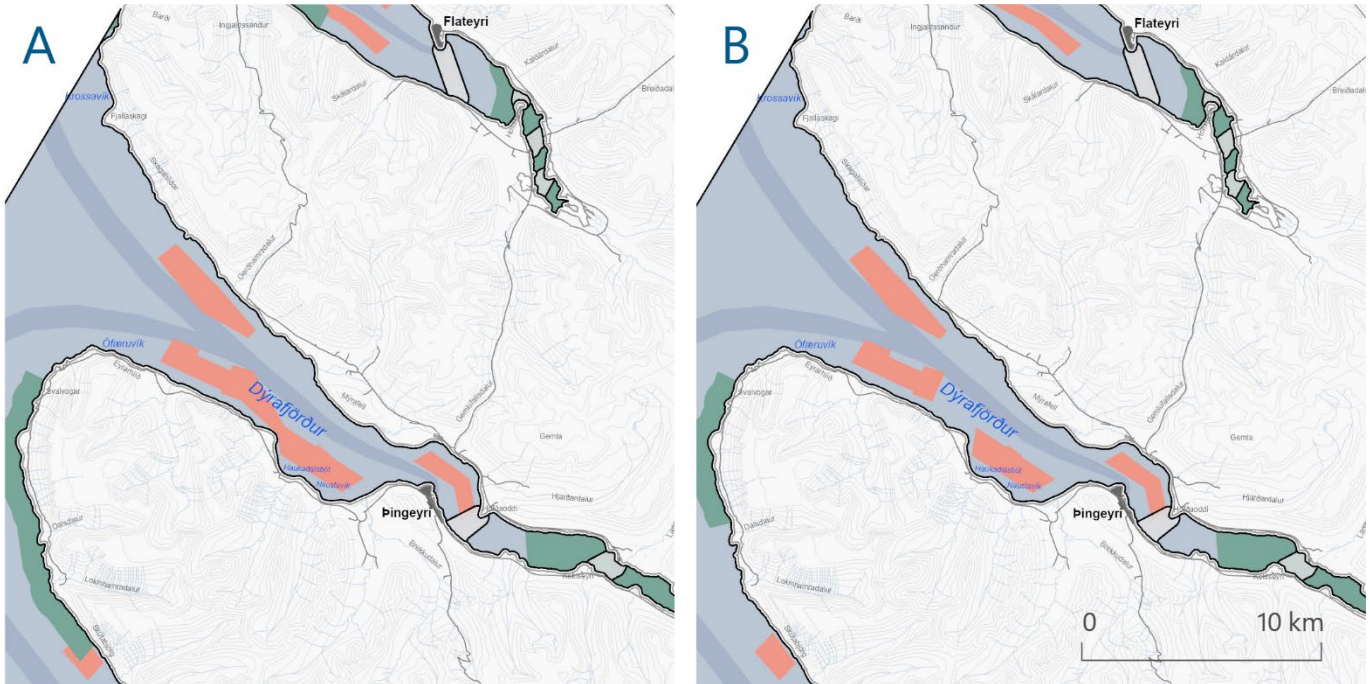
Helsti munur milli valkosta, bæði í sunnanverðum og norðanverðum firðinum, fela í sér að í valkosti A eru reitir afmarkaðir fyrir umhverfi og náttúru, í framhaldi af verndarsvæði á landi en einnig um mikilvæg fuglasvæði, sem er jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar. Í valkosti B er staðbundin nýting afmörkuð á stærri reitum. Verndarsvæði á landi eru að hluta til framlengd út í sjó. Ákveðið er að vinna áfram með valkost A á sunnanverðum Arnarfirði og valkost B í norðanverðum firðinum við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

Mikil nálægð er á milli svæða sem eru í nýtingaflokkum um staðbundna nýtingu, umhverfi og náttúra sem gæti skapað árekstra. Á síðari stigum, við leyfisveitingar, þarf að tryggja samtal milli hagsmunaaðila við frekari útfærslu nýtingar.

B. DÝRAFJÖRÐUR

Valkostir

Valkostir í Dýrafirði felast í ólíkri afmörkun reita í nýtingarflokk staðbundin nýting. Í valkosti A nær staðbundin nýting að stórum hluta meðfram suðurströndinni. Í valkosti B er reit fyrir staðbundna nýtingu skipt í tvo minni reiti. Í báðum valkostum er staðbundin nýting við Skagahlíð og Gemlufjall auk þess sem afmarkaður er reitur um helstu siglingaleiðir ásamt vegum og lögnum. Nýtingarflokkur umhverfi og náttúra er afmarkaður í botni fjarðarins.

Mynd 2 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Dýrafjörð.

Grunnástand

Í botni fjarðar er svæði tilnefnt á B-hluta náttúruverndarskrár vegna fjöruvistgerða. Þar eru leirur sem njóta verndar skv. 61. Gr. náttúruverndarlaga auk þess sem að svæðinu liggja votlendi, sjávarfitjar og birkiskógar á landi sem njóta verndar skv. 61. Gr. Á landi eru svæði á C-hluta náttúruminjaskrá að firðinum, Skaginn milli Arnar- og Dýrafjarðar (svæði nr. 311) og Lambadalsfjall, Botn í Dýrafirði og Hestfjarðarbrúnir við Hestfjörð (svæði nr. 313) vegna fjölbreytts landslags, gróðursælla hlíða og jökulminja. Afmörkun hverfisverndar í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008 – 2020 er beggja vegna fjarðarins auk þess að ná inn á skipulagssvæðið á litlu svæði í botni fjarðarins.

Veitt er með dragnót utan við Þingeyri og netaveiðar eru við utanverðan fjörðinn auk þess sem þar er veitt með plóg. Krókaveiðar eru mest allan fjörðinn. Grásleppumið eru upp við ströndina nærri fiskeldissvæði við Skagahlíð. Fiskeldi er við Gemlufall. Tekja æðardúns er við Sandakerlingu. Friðlýst æðarvarp er við Höfðaodda. Sellátur er nærri fiskeldissvæði við Skagahlíð.

Nokkuð er um útsýnisstaði við Þingeyri og þar nærri er stunduð fuglaskoðun. Hjóla og jeppaferðir eru farnar sunnan megin í firðinum. Stærri áfangastaður er áætlaður á brú yfir fjörðinn. Lagnir þvera fjörð innan við Þingeyri.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Dýrafjörð.

Tafla 5.3 Valkostagreining – Dýrafjörður

	A	B
Auðlindir	Valkostur felur í sér að tækifæri til að auka nýtingu auðlinda frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat.
Atvinna	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á stærri reitum. Önnur nýting hefur forgang á minna svæði en í valkosti .	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta.
Innviðir	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Meningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu og aukið álag á strandsjó, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.
Umhverfi og náttúra	Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á landi, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.	Reitir eru afmarkaðir fyrir vernd umhverfis og náttúru í framhaldi af verndarsvæði á landi á stærra svæði, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óverulegur munur er talinn milli valkosta hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óverulegur munur er talinn milli valkosta hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

Niðurstaða

Helsti munur milli valkosta er að valkostur A felur í sér afmörkun staðbundinnar nýtingar á stærra svæði. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost

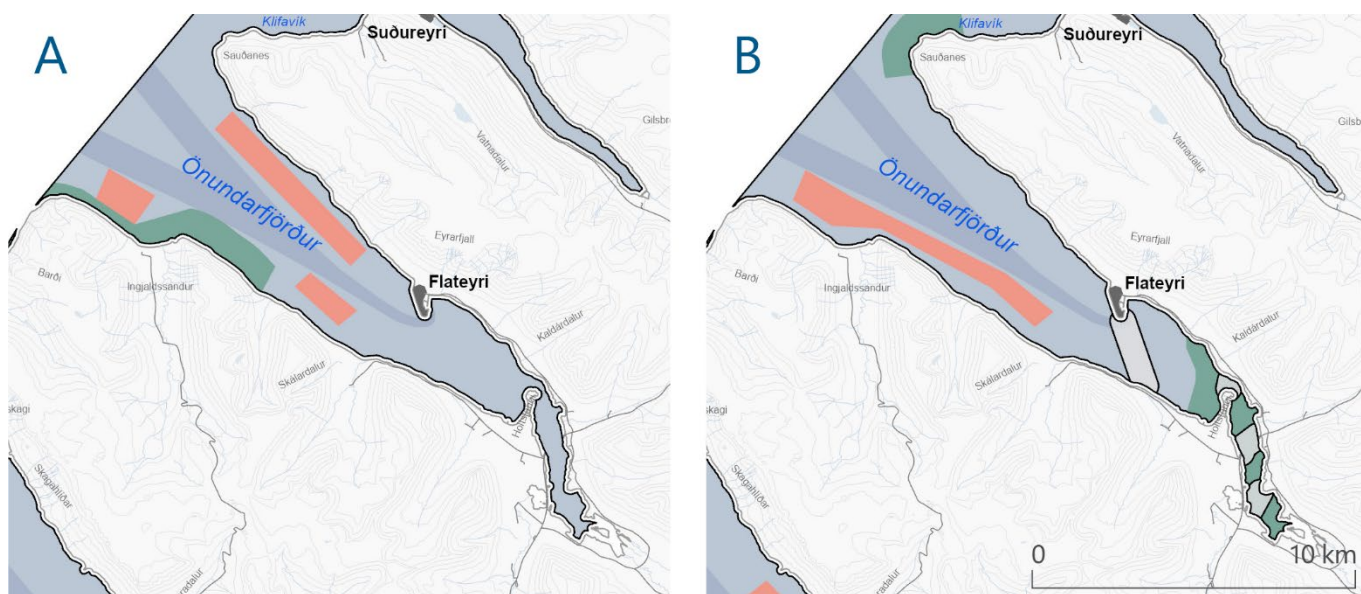
B við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

Fjörðurinn er þröngur og mikil nálægð er á milli svæða sem eru í nýtingaflokkum um staðbundna nýtingu, umhverfi og náttúra og siglingaleiðir sem gæti skapað árekstra. Á síðari stigum, við leyfisveitingar, þarf að tryggja samtal milli hagsmunaaðila við frekari útfærslu nýtingar.

C. ÖNUNDAFJÖRÐUR

Valkostir

Í Önundarfirði eru valkostir til skoðunar bæði í sunnanverðum og norðanverðum firðinum. Í valkosti A í sunnanverðum Önundarfirði er reitur fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra afmarkaður með fram ströndinni og reitir fyrir staðbundna nýtingu afmarkaðir á tveimur stöðum. Í valkosti B er staðbundin nýting afmörkuð meðfram suðurströndinni. Fyrir báða valkosti er afmarkaður reitur um helstu siglingaleiðir. Í norðanverðum Önundarfirði er afmörkuð staðbundin nýting í valkosti A. Í valkosti B er gert ráð fyrir almennri nýtingu við norðurströndina.

Mynd 3 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Önundarfjörð.

Grunnástand

Fjörur og grunnsævi í innsta hluta Önundarfjarðar er á C-hluta náttúruminjaskrá, Hóltsengi og Vöð (svæði nr. 314). Sá hluti fjarðarins er einnig tilnefndur á B-hluta náttúruminjaskrár vegna vistgerða á landi auk hverfisverndar í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020. Hluti af utanverðum skaganum á milli Dýrafjarðar og Önundarfjarðar og milli Önundarfjarðar og Súgandafjarðar er hverfisverndaður vegna lítt snortinna landslagheilda frá fjöru til fjallstoppa. Mikilvæg fuglasvæði eru í utanverðum firðinum, við Sauðnes, Hrafnskálarnúp og Barða vegna sjófuglabýggðar.

Veiðar eru stundaðar víða í firðinum, mest þó fyrir miðjum firðinum en netaveiðar eru stundaðar nærri landi við utanverðan fjörðinn. Leyfi til fiskeldis er á tveimur stöðum, við Ingjaldssand og við Valþjófsdal. Selalátur er í botni fjarðarins, utan við veg yfir fjörðinn. Þang- og þaratekja er stunduð auk þess sem æðardúnstekja er við Hjarðardal, sjósund og fjörur nýttar til útivistar. Nokkur ferðaþjónusta er á svæðinu, sjóstangaveiði og einnig eru brimbretti stunduð við Ingjaldssand. Áætlaður er útsýnispallur, staðsetning ekki skilgreind, og sjósundsstaða í tengslum við Sæunnarsund þar sem farið er frá Flateyri yfir í Valþjófsdal.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B, annars vegar fyrir sunnanverðan Öndarfjörð og hins vegar norðanverðan Öndarfjörð.

Tafla 5.4 Valkostagreining – Öndarfjörður sunnanverður

	A	B
Auðlindir	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á þrengri svæðum. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat.	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði. Nýting verði í samræmi við burðarþolsmat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta en rými er gefið fyrir staðbundna nýtingu á afmörkuðum svæðum.	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á stærri reitum. Önnur nýting hefur forgang á minna svæði en í valkosti A.
Innviðir	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis. Sjónræn áhrif vegna nálægðar staðbundinnar nýtingar við umhverfi og náttúru kann að hafa áhrif á upplifun útivistarfólks.	Reitir eru ekki afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat. Meiri tækifæri eru til að færa staðbundna nýtingu til innan svæðis, þar sem afmarkaður er stærri reitur.
Umhverfi og náttúra	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi en einnig um mikilvæg fuglasvæði, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar. Við nánari útfærslu þarf að skoða hvort staðbundin nýting hafi áhrif á reiti fyrir umhverfi og náttúru vegna nálægðar.	Reitir eru ekki afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi. Afmarkaðir eru reitir í botni fjarðarins vegna lífríkis. Afmörkun innviða milli þeirra kann að valda neikvæðum áhrifum vegna nálægðar.

Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.

Tafla 5.5 Valkostagreining – Öfundarfjörður norðanverður

	A	B
Auðlindir	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði.	Valkostur felur í sér enga breytingu frá núverandi ástandi hvað varðar nýtingu.
Atvinna	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á svæðinu.	Valkostur felur í sér að ástand helst óbreytt hvað varðar atvinnu.
Innviðir	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi.
Umhverfi og náttúra	Reitir eru ekki afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi en einnig um mikilvæg fuglasvæði, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

Niðurstaða

Helsti munur valkosta felst í að í sunnanverðum firðinum gerir valkostur A ráð fyrir umhverfi og náttúru í forgang með jákvæðum áhrifum á lífríki, ásýnd og heilbrigði. Valkostur B setur staðbundna nýtingu í forgang með jákvæðum áhrifum á atvinnulíf. Í norðanverðum firðinum gerir valkostur A ráð fyrir aukinni staðbundinni nýtingu með jákvæðum áhrifum á atvinnulíf en valkostur B gerir ráð fyrir óbreyttu ástandi. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost B bæði í norðanverðum og sunnanverðum firðinum við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari

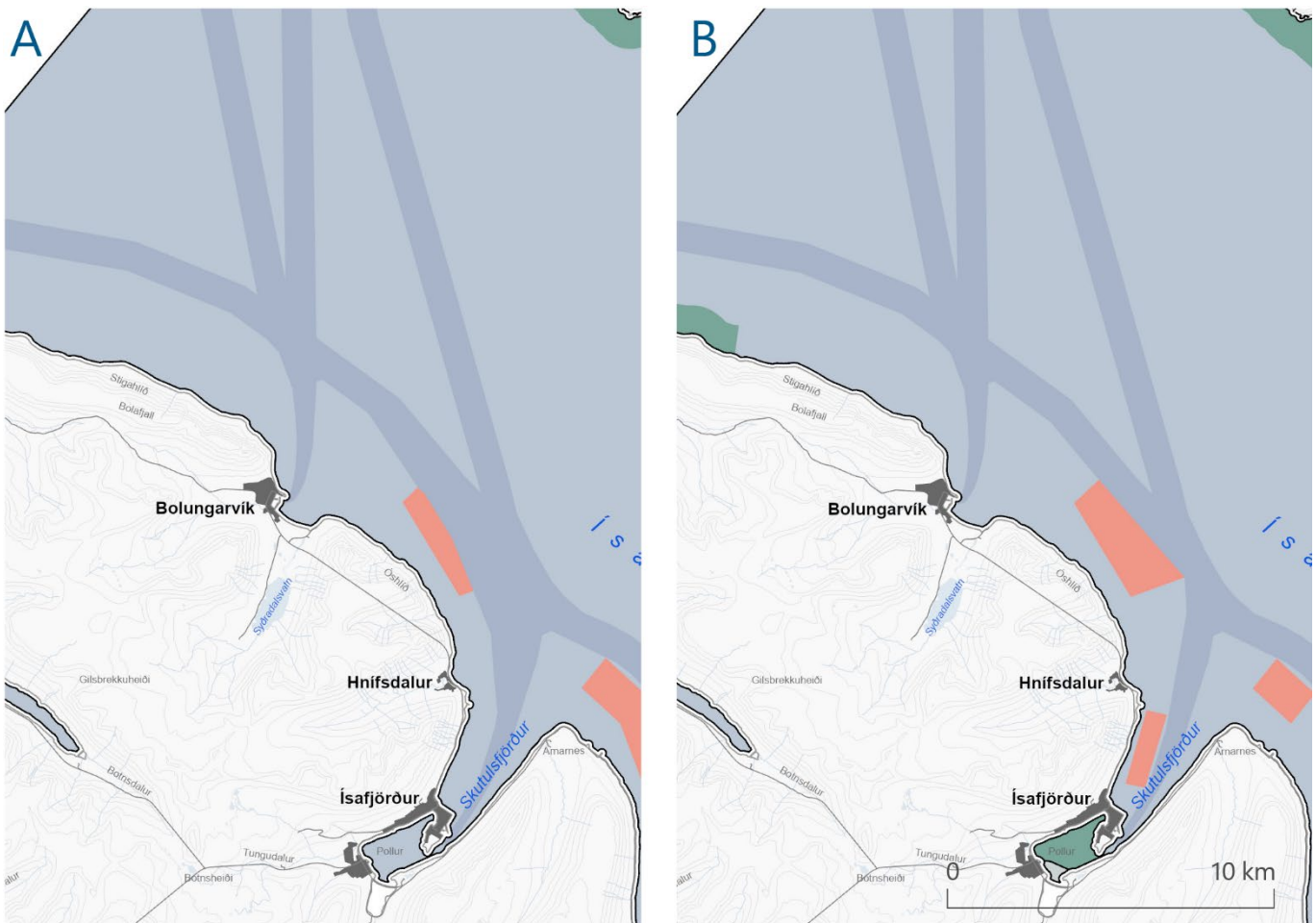
skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

Fjörðurinn er þröngur og mikil nálægð er á milli svæða sem eru í nýtingaflokkum um staðbundna nýtingu, umhverfi og náttúra og siglingaleiðir sem gæti skapað árekstra. Á síðari stigum, við leyfisveitingar, þarf að tryggja samtal milli hagsmunaaðila við frekari útfærslu nýtingar.

D. SKUTULSFJÖRÐUR OG UTANVERT ÍSAFJARÐARDJÚP

Valkostir

Valkostir í Skutulsfirði og utanverðu Ísafjarðardjúpi fela í sér ólíka afmörkun reita fyrir staðbundna nýtingu og siglingaleiðir út fyrir Óshyrnu. Í valkosti A er afmörkun staðbundinnar nýtingar umfangsminni og setur skipaumferð í forgang, en í valkosti B þar sem afmörkun svæðis fyrir staðbundna nýtingu nær yfir stærra svæði.

Mynd 4 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Skutulsfjörð og utanvert Ísafjarðardjúp.

Grunnástand

Í botni fjarðarins og aðliggjandi skipulagssvæðinu er svæði á C- hluta náttúruminjaskrár, Arnarnes (svæði nr. 318) vegna víðáttumikilla, lífauðugra leira og mikils fuglalífs. Þetta sama svæði er hverfisverndað í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008–2020. Norðanmegin í firðinum liggur Snæfjallahreppur hinn forni (svæði nr. 324) og Kaldalón (svæði nr. 323) sem eru á C-hluta náttúruminjaskrá vegna fjölbreytts og mikilfenglegs landslags með hrikalegum fjöllum ásamt fjölskrúðugum gróðri og dýralífi. Að skipulagssvæðinu liggja leirur sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga. Stigahlíð á Bolafjalli er skilgreint sem mikilvægt fuglasvæði vegna

sjófuglabýggðar og er tilnefnt á B-hluta náttúruminjaskrár. Norðanmegin í firðinum er Hornstrandarfríðland.

Hvað atvinnu varðar er áhersla lögð á veiði, einkum á fiskimið fyrir dragnót og net. Leyfi er fyrir fiskeldi við Snæfjallaströnd og Óshlíð auk þess sem þar er leyfi til að varpa efni í hafið. Sjó tengd ferðaþjónusta er talsverð á svæðinu sérstaklega frá Ísafirði inn í Vigur og Jökulfirði. Á Bolafjalli er útsýnispallur. Lagnaleið er innst í Skutulsfirði fyrir fjarskiptastreng og vegþverur er í botni fjarðar. Svæðið Grænahlíð er skilgreint sem neyðarafdrepp utan hafna.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Skutulsfjörð og utanvert Ísafjarðardjúp.

Tafla 5.6 Valkostagreining – Skutulsfjörður og utanvert Ísafjarðardjúp

	A	B
Auðlindir	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.	Valkostur samræmist núverandi nýtingu og festir hana í sessi á stærra svæði. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta.	Valkostur styður að mestu við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og ferðaþjónusta.
Innviðir	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og setur skipaumferð í forgang umfram staðbundna nýtingu. Staðbundin nýting liggur upp að svæði til siglinga og við frekari útfærslu þyrfti að huga að því að mannvirki í tengslum við þá nýtingu hafi ekki neikvæð áhrif á öryggi siglinga.	Valkostur afmarkar reiti fyrir siglingaleiðir og strengi og tryggir þannig örugga aðkomu að höfn. Helstu siglingaleiðir kunna að lengjast. Staðbundin nýting liggur upp að svæði til siglinga og við frekari útfærslu þyrfti að huga að því að mannvirki í tengslum við þá nýtingu hafi ekki neikvæð áhrif á öryggi siglinga.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Nýting er ekki líkleg til að auka álag á strandsjó.	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Nýting er ekki líkleg til að auka álag á strandsjó.
Umhverfi og náttúra	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi, jákvætt fyrir ásýnd svæðis og náttúrufar.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

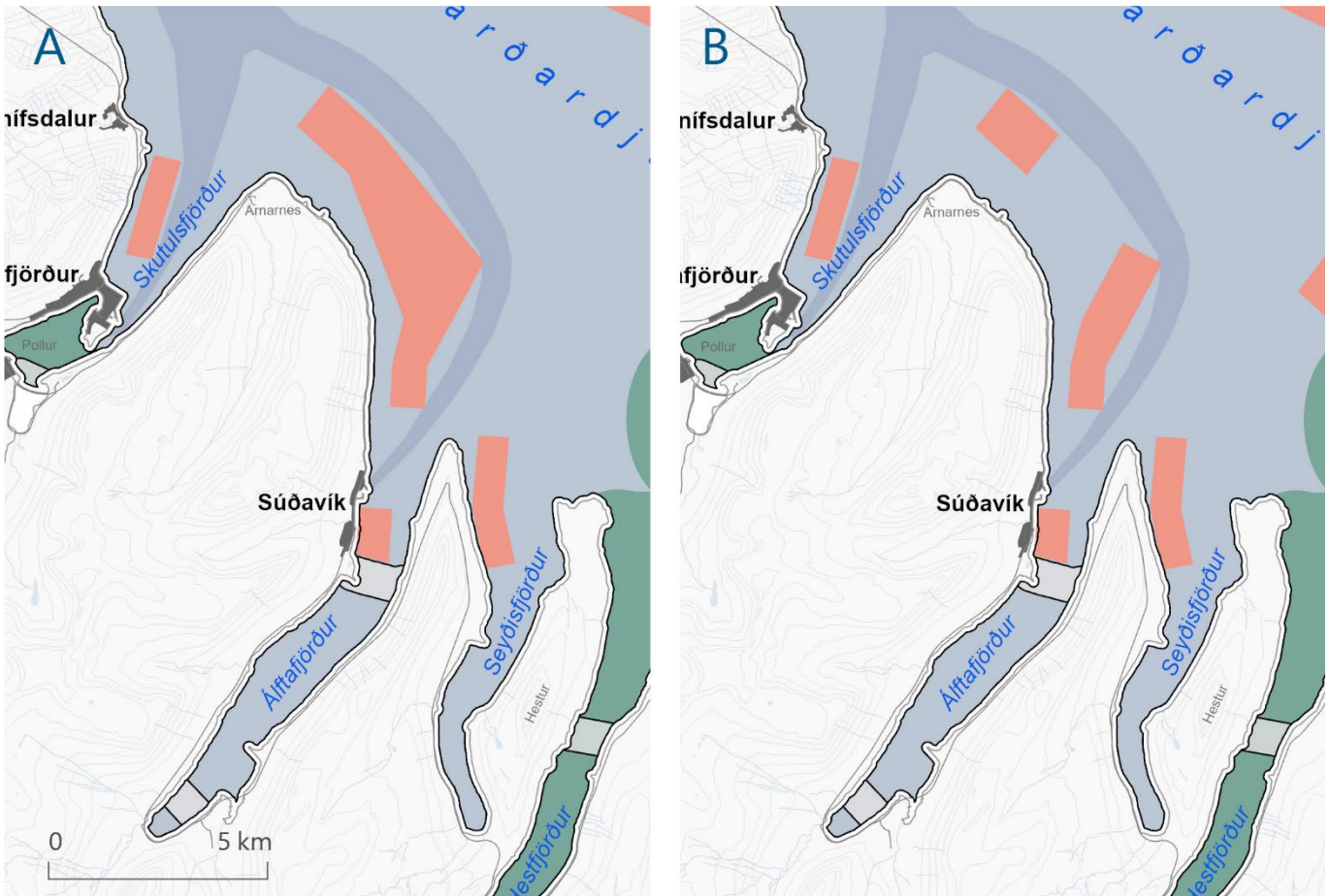
Niðurstaða

Munur milli valkosta felur í sér ólík áhrif á siglingaleiðir. Í valkosti B lengist siglingaleið vegna afmörkunar á reit fyrir staðbundna nýtingu sem er á svæðinu. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost B við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

E. ÁLFTAFJÖRÐUR

Valkostir

Valkostir í Álftafirði fela í sér ólíka afmörkun reita fyrir staðbundna nýtingu. Í valkosti A er reitur meðfram og norður af Súðarvíkurhlíð að mestu afmarkaður sem staðbundin nýting ásamt reit suður af Súðavík. Í valkosti B er staðbundin nýting umfangsminni þar sem reitur meðfram og norður af Súðavíkurhlíð skipist upp í tvo minni reiti.

Mynd 5 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Álftafjörð.

Grunnástand

Að svæðinu liggja leirur innarlega í Álftafirði og njóta verndar skv. 61. Gr. náttúruverndarlaga. Á landi við svæðið er að finna birki sem nýtur verndar skv. 61. Gr. náttúruverndarlaga. Í Aðalskipulagi Súðavíkurhrepps 2018-2030 liggja hverfisvernduðu svæðin Álftafjarðarbotn að svæðinu, sem er útivistarsvæði, og Hvalstöðin á Dvergasteinseyri.

Innan svæðisins er leyfi til nýtingar á sandi og möl, alls staðar þar sem önnur nýting hefur ekki verið skilgreind. Það hafa ekki verið stundaðar miklar veiðar inn í Álftafirði. Í gildi er leyfi til kræklingaræktar innarlega í firðinum. Stefnt er að vinnslu kalkþörungna í Súðavík og að efni verði skipað upp þar. Í Álftafirði eru í gildi leyfi fyrir fiskeldi á þremur svæðum.

Lagnaleiðir frá Langeyri og þvert yfir fjörðinn og í botni fjarðar þvert yfir fjörðinn, en fyrirhugað er að leggja niður þann síðari. Inn í Súðavíkurhöfn fara aðallega minni skip alveg með ströndinni en vegna áforna um staðbundna nýtingu er leiðin færð út fyrir þau svæði. Þörf er á góðu aðgengi að höfn ef kalkþörungavinnsla fer af stað á svæðinu.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Álftafjörð.

Tafla 5.7 Valkostagreining – Álftafjörður

	A	B
Auðlindir	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda kann að aukast frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu staðbundin nýting og veiðar.	Valkostur er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun einkum í tengslum við staðbundna nýtingu á svæðinu.
Innviðir	Valkostur felur í sér staðbundna nýtingu nálægt almennum siglingaleiðum á stærra svæði. Valkostur kann að þrengja að siglingaleið. Staðbundin nýting liggur upp að svæði til siglinga og við frekari útfærslu þyrfti að huga að því að mannvirki í tengslum við þá nýtingu hafi ekki neikvæð áhrif á öryggi siglinga.	Valkostur felur í sér staðbundna nýtingu nálægt almennum siglingaleiðum. Valkostur kann að þrengja að siglingaleið. Staðbundin nýting liggur upp að svæði til siglinga og við frekari útfærslu þyrfti að huga að því að mannvirki í tengslum við þá nýtingu hafi ekki neikvæð áhrif á öryggi siglinga.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru ekki afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi, kann að hafa áhrif á útivist og heilbrigði umhverfis.	Reitir eru ekki afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi, kann að hafa áhrif á útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér aukna nýtingu og álag á strandsjó, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat.	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Nýting er ekki líkleg til að auka álag á strandsjó.
Umhverfi og náttúra	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd.	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Öbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

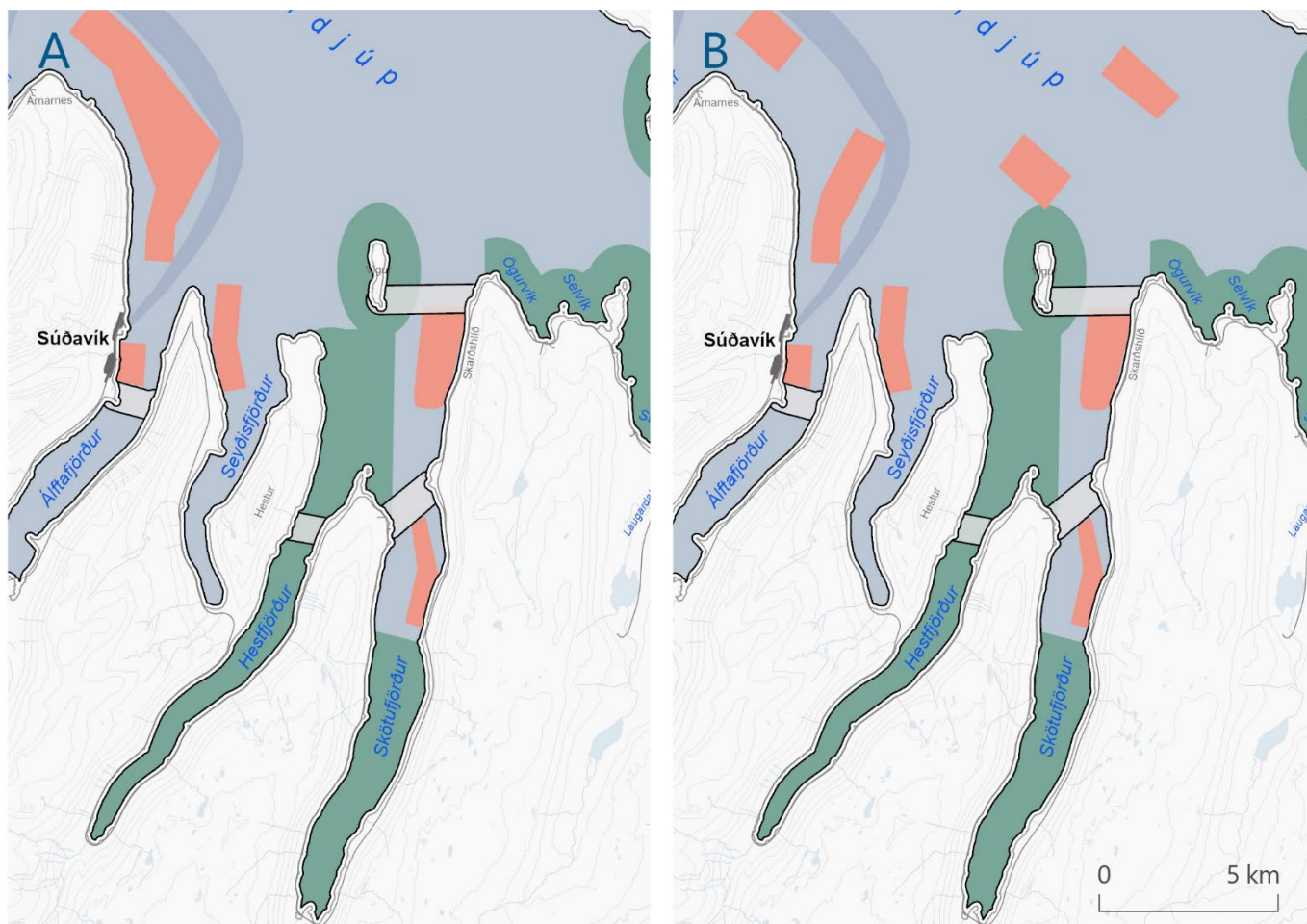
Niðurstaða

Báðir valkostir fela í sér staðbundna nýtingu á misstórum reitum en umfangið er meira í valkosti A. Valkostir eru líklegir til að efla atvinnusköpun í tengslum við staðbundna nýtingu. Valkostir kunna að hafa áhrif á ásýnd svæðis frá landi, heilbrigði og upplifun útivistarfólks. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost A við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

F. SEYÐISFJÖRÐUR, HESTFJÖRÐUR OG SKÖTUFJÖRÐUR

Valkostir

Í Seyðisfirði, Hestfirði og Skötufirði felst munur milli valkosta í að staðbundin nýting er afmörkuð á fleiri reitum í valkosti B heldur en í valkosti A. Í báðum valkostum er reitir afmarkaðir í nýtingarflokki umhverfi og náttúra meðfram svæðum á landi sem eru vernduð vegna sérkenna viðkomandi svæðis, landslags, náttúrulegs, sögulegs eða menningarlegs gildis.

Mynd 6 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Seyðisfjörð, Hestfjörð og Skötufjörð.

Grunnástand

Svæði á C-hluta náttúrminjaskrár liggur að skipulagssvæðinu, Lambadalsfjall, Botn í Dýrafirði og Hestfjarðarbrúnir við Hestfjörð (svæði nr. 313) vegna stórbrotins lands, jökulhvilfta og árgljúfers. Vigur ásamt Ísafjarðardjúpi, þ.á.m. Hestfjörður og Skötufjörður, eru tilnefnd á B-hluta náttúrminjaskrár vegna fuglalífs og landsels. Vigur er mikilvægt fuglasvæði vegna sjófuglabyggðar. Víða eru heitar uppsprettur við skipulagssvæðið sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga. Í Aðalskipulagi Súðavíkurrhepps 2018-2030 er hverfisverndaða svæðið Hvítanes en þar eru selalátur og vinsæll áningarstaður, og Fofafótur sem er hverfisverndaður vegna mikils þéttleika fornminja.

Miklar veiðar eru stundaðar um miðbik Ísafjarðardjúps, þ.e. dragnótarveiðar, rækjuveiðar og veiðar með línu, net og krók. Rækjuveiðar eru stundaðar í Hestfirði og Skötufirði. Leyfi til fiskeldis eru í Skötufirði og Hestfirði auk þess liggja fyrir umsóknir um leyfi til fiskeldis norðan við Vigur. Í Skötufirði er leyfi til tilraunaræktunar á krækling. Umtalsverð ferðaþjónusta er í Ísafjarðardjúpi í kringum eyjarnar og

verndarsvæði. Skemmtiferðaskip sigla gjarnan inn Ísafjarðardjúp, sérstaklega að Vigur. Lagnir liggja frá Ögurnesi yfir í Vigur, í Skötufirði og við utanverðan Hestfjörð.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Seyðisfjörð, Hestfjörð og Skutulsfjörð.

Tafla 5.8 Valkostagreining – Seyðisfjörður, Hestfjörður og Skutulsfjörður

	A	B
Auðlindir	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.	Valkostur felur í sér að nýting auðlinda eykst frá núverandi ástandi. Staðbundin nýting er afmörkuð á stærra svæði.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu ferðaþjónusta, staðbundin nýting og veiðar.	Valkostur er líklegur til að efla atvinnusköpun, einkum í tengslum við staðbundna nýtingu. Afmörkun staðbundinnar nýtingar er önnur, þ.e. fleiri minni reitir.
Innviðir	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.
Heilbrigði og öryggi	Á stóru svæði eru reitir afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Á stóru svæði eru reitir afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis. Sjónræn áhrif vegna nálægðar staðbundinnar nýtingar við umhverfi og náttúru kann að hafa áhrif á upplifun útivistarfólks.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Nýting er ekki líkleg til að auka álag á strandsjó.	Valkostur felur í sér aukna nýtingu og álag á strandsjó, miðað við núverandi ástandi. Nýting er í samræmi við burðarþolsmat fjarðarins og áhættumat. Aukin umsvif kunna að hafa neikvæð áhrif á strandsjó vegna mengunar.
Umhverfi og náttúra	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd. Valkostur styður við vernd svæðisins sem heild.	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd. Valkostur styður við vernd svæðisins sem heild. Við nánari útfærslu þarf að skoða hvort staðbundin nýting hafi áhrif á reiti fyrir umhverfi og náttúru vegna nálægðar.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að auka umsvif á svæðinu sem fela í sér losun gróðurhúsalofttegunda.

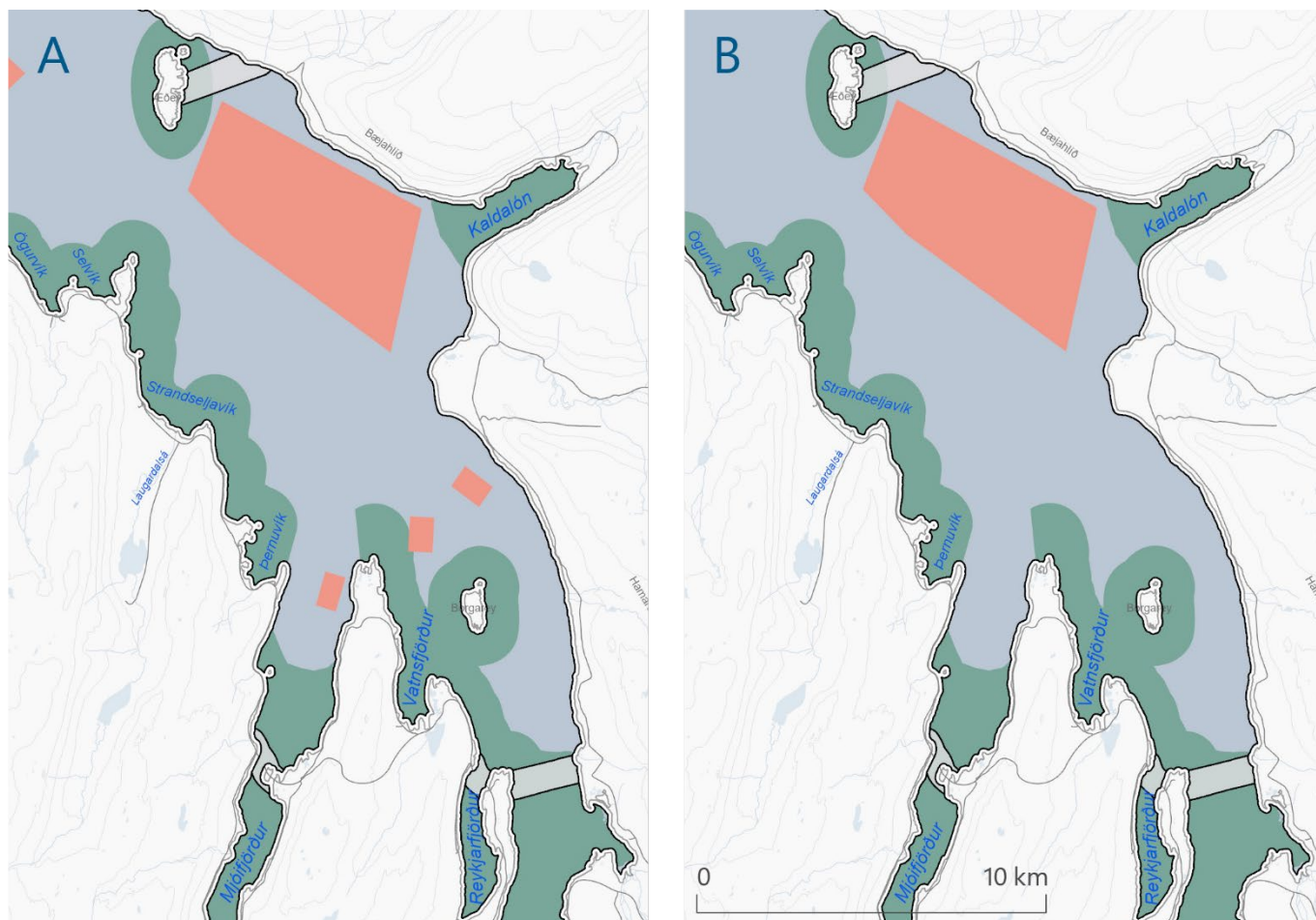
Niðurstaða

Helsti munur milli valkosta er að valkostur B felur í sér staðbundna nýtingu á fleiri stöðum og er líklegur til að styðja við og efla atvinnusköpun á svæðinu í tengslum við staðbundna nýtingu. Valkostur A felur að mestu í sér óbreytt ástand og styður við frekari þróun ferðaþjónustu og veiðar. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost A við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

G. ÍSAFJARÐARDJÚP INNAN VIÐ ÆÐEY OG ÖGURVÍK

Valkostir

Í Ísafjarðardjúpi innan við Æðey og Ögurvík er í báðum valkostum afmarkaðir reitir meðfram ströndinni og kringum Æðey í nýtingarflokki umhverfi og náttúra. Munur á milli valkosta er að í valkosti A er staðbundin nýting afmörkuð á þremur stöðum við Mjóafjörð og Ísafjörð. Í báðum valkostum er staðbundin nýting afmörkuð austur af Æðey.

Mynd 7 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Ísafjarðardjúp innan við Æðey og Ögurvík.

Grunnástand

Mjóifjörður (svæði nr. 319), Vatnsfjarðarnes (svæði nr. 322) og Reykjanes (svæði nr. 321) eru á C-hluta náttúruminjaskrár vegna kjarrlendis, fagurs landslags, sérstæðra sjávarrofsmyndana og fuglalífs. Ísafjarðardjúp er tilnefnt á B-hluta náttúruminjaskrár vegna landsels. Borgarey er mikilvægt fuglasvæði vegna sjófuglabyggðar. Heitar uppsprettur eru nokkrar innan svæðisins sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga auk birkis sem er á landi. Æðey er mikilvægt fuglasvæði vegna æðavarpis auk þess sem eyjan er friðlýst. Í Aðalskipulagi Súðavíkurhrepps 2018-2030 liggja hverfisvernduðu svæðin Ögurnes og Reykjanes að svæðinu vegna dýralífs auk hverasvæðis á Reykjanesi. Í Aðalskipulagi Strandabyggðar 2010 – 2022 liggur hverfisverndaða svæði suðurhluta Drangjökuls, sem nær m.a. yfir Kaldalón, að svæðinu vegna náttúruminja

Svæðið er talið mikilvægt veiðisvæði rækju. Innan svæðis eru nokkur leyfi til fiskeldis auk kalkþörunganáms sunnan við Kaldalón. Þang- og þaratekja er á svæðinu ásamt þararækt og stórþörungarækt.

Talsverð umferð ferðamanna og útivistarfólks er um svæðið á sjó og landi. Sæstrengir liggja á fjórum stöðum, út í Æðey, frá Hundatanga yfir í Reykjanes, yfir Reykjafjörð með Þjóðvegi og yfir Mjóafjörð, með Þjóðvegi.

Valkostagreining

Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Ísafjarðardjúp innan við Æðey og Ögurvík.

Tafla 5.9 Valkostagreining – Ísafjarðardjúp innan við Æðey og Ögurvík

	A	B
Auðlindir	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.	Valkostur felur í sér að dregið er úr nýtingu miðað við núverandi ástand.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu, fiskeldi, veiðar og ferðaþjónusta.	Valkostur dregur úr staðbundinni nýtingu á svæðinu og atvinnu því tengt en gefur almennri nýtingu, svo sem veiði og ferðaþjónustu forgang.
Innviðir	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.
Heilbrigði og öryggi	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis. Sjónræn áhrif vegna nálægðar staðbundinnar nýtingar við umhverfi og náttúru kann að hafa áhrif á upplifun útivistarfólks.	Reitir eru afmarkaðir fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Nýting er ekki líkleg til að auka álag á strandsjó.	Valkostur felur í sér dregið er úr nýtingu og álagi frá núverandi ástandi.
Umhverfi og náttúra	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd. Valkostur styður við vernd svæðisins sem heild. Við nánari útfærslu þarf að skoða hvort staðbundin nýting hafi áhrif á reiti fyrir umhverfi og náttúru vegna nálægðar.	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, kann að hafa áhrif á náttúrufar og ásýnd. Valkostur styður við vernd svæðisins sem heild.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Óbreytt ástand hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Valkostur kann að draga úr umfangi umferðar um svæðið og þannig losun gróðurhúsalofttegunda.

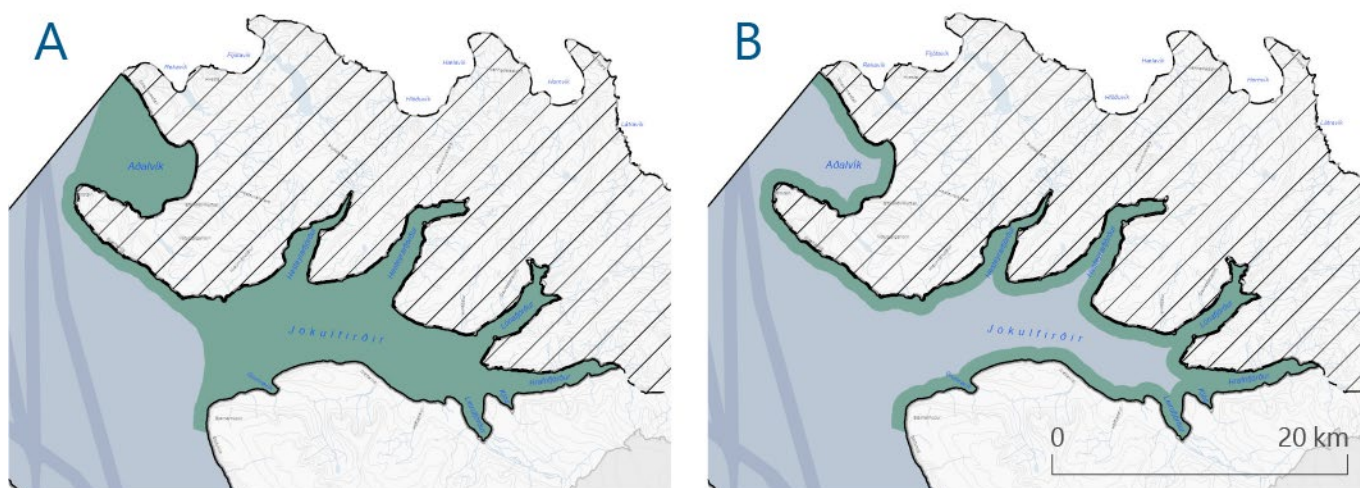
Niðurstaða

Helsti munur milli valkosta er að í valkosti B er dregið úr staðbundinni nýtingu á svæðinu og almennri nýtingu, s.s. veiði og ferðaþjónustu er gefið meira rými. Valkostur A styður við núverandi nýtingu og felur að mestu í sér óbreytt ástand. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost A við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

H. JÖKULFIRÐIR OG AÐALVÍK

Valkostir

Valkostir í Jökulfirði og Aðalvík fela í sér ólíka afmörkun reita í nýtingarflokki umhverfi og náttúra þar sem þar sem áhersla er lögð á sérkenni viðkomandi svæðis vegna landslags náttúrulegs, sögulegs eða menningarlegs gildis. Í valkosti A nær nýtingarflokkur umhverfi og náttúra yfir allt svæðið en í valkosti B er nýtingarflokkurinn afmarkaður meðfram ströndinni og gert ráð fyrir almennri nýtingu.

Mynd 8 Afmörkun nýtingarflokka í valkostum A og B fyrir Jökulfirði og Aðalvík.

Grunnástand

Svæðið afmarkast af Grænuhlíð og Bjarnarnúp og liggur að Hornstrandarfríðlandinu en verndargildi þess felst einkum í hversu afskekkt það er og lítið mótað af umsvifum og ágangi manna. Miklar náttúruminjar og menningarminjar eru innan fríðlandsins. Svæðið er hverfisverndað í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008 – 2020. Jökulfirðir eru mikilvægt fuglasvæði vegna straumandar. Grænahlíð og Vébjarnarnúpur eru mikilvæg fuglasvæði vegna sjófuglabyggðar. Víða eru að finna leirur innan skipulagssvæðisins sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga auk birkis á aðliggjandi landi.

Á svæðinu er ekki föst búseta og lítil umsvif manna. Það er ekki vegtengt og því einungis hægt að komast þangað sjóleiðina. veiðar eru stundaðar meðfram suðurströnd fjarðarins og frá Hesteyrarfirði og út fjörðinn. Mikil ferðamennska er stunduð á svæðinu, þ.m.t. skemmtisiglingar og kajakróður. Þekkt er að skemmtiferðaskip fari inn í Jökulfirði og einnig innfirðina Hesteyrarfjörð og Veiðileysufjörð.

Valkostagreining

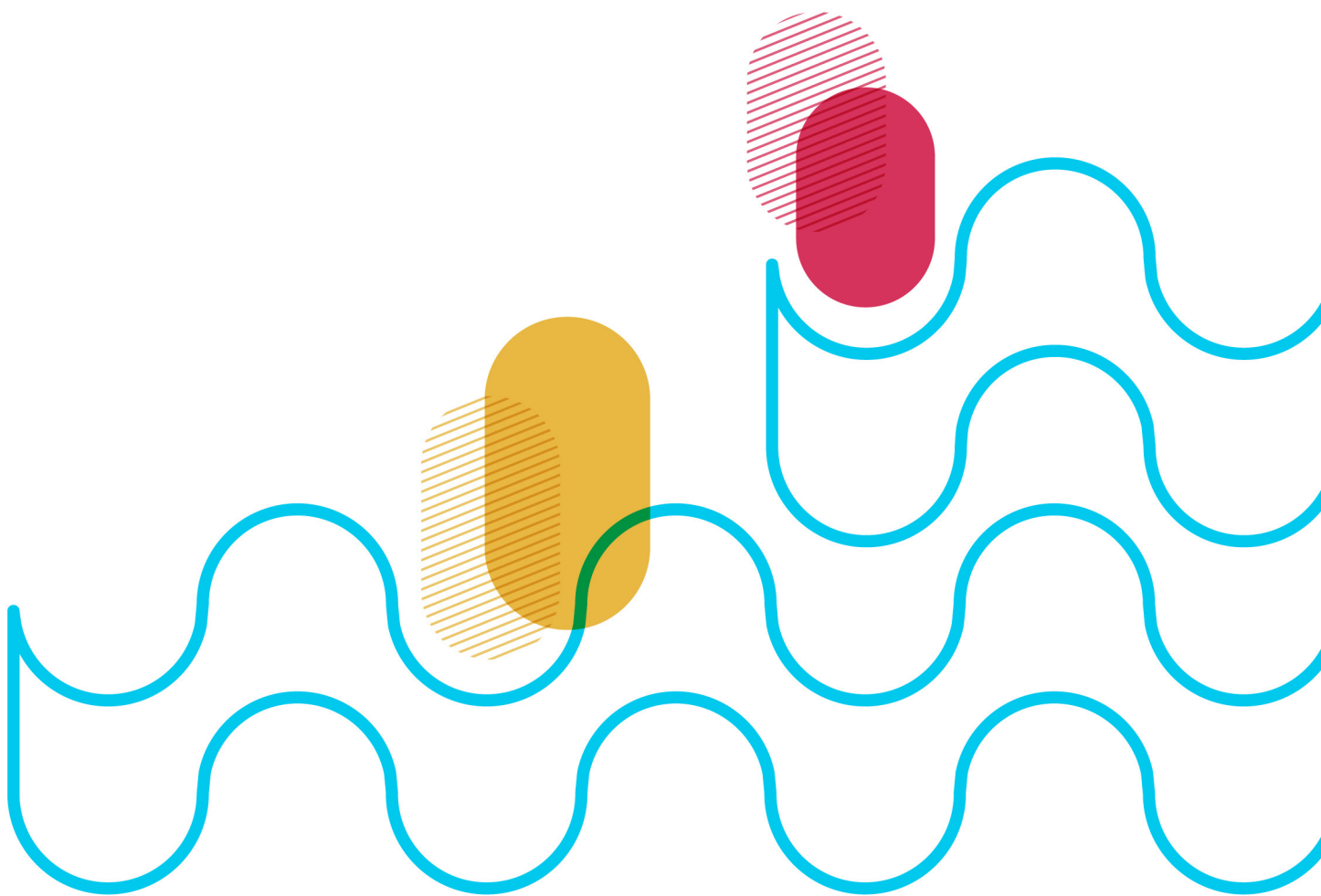
Hér fyrir neðan er lagt mat á áhrif valkosta A og B fyrir Jökulfirði og Aðalvík.

Tafla 5.10 Valkostagreining – Jökulfirðir og Aðalvík

	A	B
Auðlindir	Valkostur gerir ráð fyrir að umhverfi og náttúra séu sett í forgang. Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda og styrkir hana í sessi. Ekki er gert ráð fyrir að gengið sé frekar á auðlindir en nú er gert.	Valkostur samræmist núverandi nýtingu auðlinda, ferðaþjónustu, siglingar og veiði. Á reitum fyrir almenna nýtingu er möguleiki á að sækja um staðbundna nýtingu, t.d. fiskeldi.
Atvinna	Valkostur styður við núverandi atvinnugreinar þ.e. veiðar og ferðaþjónustu. Stærra svæði er í nýtingarflokki umhverfi og náttúra sem verður til þess að skilyrði kunna að vera sett um atvinnustarfsemi á svæðinu og minna svigrúm er til að setja upp starfsemi.	Valkostur styður við núverandi atvinnu á svæðinu sem eru að mestu veiðar og ferðaþjónusta en opnar á möguleika til fiskeldis. Uppbygging fiskeldis gæti dregið úr möguleikum núverandi atvinnustarfsemi.
Innviðir	Valkostur hefur ekki áhrif á innviði.	Valkostur hefur mögulega áhrif á innviði.
Heilbrigði og öryggi	Jökulfirðir eru skilgreindir í nýtingarflokkinn umhverfi og náttúra í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.	Reitir í nýtingarflokknum umhverfi og náttúra eru afmarkaðir meðfram ströndinni í framhaldi af verndarsvæði á landi sem er líklegt til að vera jákvætt fyrir útivist og heilbrigði umhverfis.
Menningarminjar	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.	Upplýsingar liggja ekki fyrir. Óvissa um áhrif.
Strandsjór	Valkostur felur í sér enga breytingu frá núverandi ástandi.	Valkostur felur í sér litla breytingu frá núverandi ástandi. Komi til þess að eldi verði leyft á reitum fyrir almenna nýtingu getur það haft neikvæði áhrif á vistfræðilegt ástand strandsjávar. Starfsemi á svæðinu og skipaumferð kann að hafa neikvæð áhrif vegna hættu á mengun.
Umhverfi og náttúra	Skilgreining Jökulfjarða í nýtingarflokkinn umhverfi og náttúra fellur vel að verndarsvæði á landi og er jákvætt fyrir náttúrufar og ásýnd. Valkostur styður betur við vernd svæðisins sem heild.	Verndarsvæði á landi er með aðliggjandi reit afmarkaðan á sjó fyrir umhverfi og náttúru, jákvætt fyrir náttúrufar og ásýnd. Komi til þess að eldi verði leyft á reitum fyrir almenna nýtingu mun það hafa neikvæð áhrif á ásýnd og haft, hugsanleg neikvæð áhrif á lífríki fjarðarins.
Loftslag	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Ekki er talinn munur milli valkosta hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.	Loftslagsbreytingar kunna að auka tíðni á ofanflóðum sem huga þarf að við nánari útfærslu á nýtingu. Ekki er talinn munur milli valkosta hvað varðar losun gróðurhúsalofttegunda.

Niðurstaða

Helsti munur milli valkosta er að nýtingarflokkur umhverfi og náttúra er afmarkaður í öllum Jökulfjörðum í valkosti A og er hann líklegur til að hafa jákvæðari áhrif á náttúrufar og ásýnd svæðis í heild. Skilmálar fyrir nýtingarflokk umhverfi og náttúra setja takmarkanir á atvinnustarfsemi og minna svigrúm er til að setja upp starfsemi, þar með talið staðbundna nýtingu. Komi til þess að eldi eða ræktun verði leyfð í valkosti B mun það hafa neikvæð áhrif á ásýnd svæðisins og aukið hættu á óhöppum og mengunarslysum. Niðurstaða valkostagreiningar er að vinna áfram með valkost A við mótun strandsvæðisskipulagsins. Við frekari skipulagsvinnu og í samráðsferli má gera ráð fyrir að valkosturinn taki einhverjum breytingum.

Útgefandi: Skipulagsstofnun fyrir hönd svæðisráðs um gerð strandsvæðisskipulags á Vestfjörðum